gaudens ꝑ viam ſuã. Actu. viij. Et ꝓphe-
tam audi canentẽ. In domũ dñi letantes
ibimus. ¶ Deinde ſcđo. In domũ hanc
accelera. In domũ hanc ꝓpera. vbi nulla
calamitas. In illã itaqȝ domũ cuiꝰ ſi no-
men petis rñdet Jacob Geñ. xxv. Nomẽ
loci illius domꝰ dei. Et. xxviij. eiuſdeȝ Ve-
re non eſt hic aliud niſi domꝰ dei ⁊ porta
celi. Si eius conditões pquiris. opulẽ-
tiſſima eſt. in p̃s. Gloria et diuitie in do-
mo eius. Rurſus ſpecioſa eſt Ob hoc p̃s
Dñe dilexi decorẽ domus tue Porro lau-
dibus inſonat. in p̃s. Beati qui habitãt
in domo tua dñe. ⁊c̃. Deniqȝ omnẽ homi-
nis appetitũ ꝑfecta ſatietate delectat. In
p̃s. Inebriabũtur ab vbertate domꝰ tue
et torrente voluptat̃ tue potabis eos. Et
iterum. Replebimur in bonis domꝰ tue.
¶ Finaliter tertio tuaȝ pete manſionẽ. tu-
am pete portiõem que eſt felix paternitas
vt ſcȝ manſio tua ſit in domo eterne retri-
butõnis cum pſal. Vnã petij a dño hanc
requirã vt inhabitẽ in domo domini. ⁊c̃.
Portio quoqȝ in terra viuentiũ/ quã nos
adire proſpero imperturbatoqȝ curſu/ pre-
ſtet ſummus illa in domo paterfamilias
dominꝰ noſter Jeſus xp̃s Amen. Finis

Sermo eiuſdeȝ de omnibus ſanctis.

Exultabunt ſancti in gloria.
letabũtur in cubilibus ſuis
Originaliter pſal. cxlix. Col-
letantibꝫ ſanctis ⁊ exultãtibꝫ
in gloria. Quid ſupeſt (o do-
ctiſſimi viri patres ⁊ fratres) niſi ſatagere
talem habere deuotionẽ/ vt eis intercedẽ-
tibus ad eorũ ꝑuenire mereamur ſocieta-
tem. quoniã nõ habemꝰ hic ciuitatẽ ma-
nentẽ ſed futurã inqͥrimus. Et ſi naturale
eſt exulibꝰ a patria ſua/ ꝙ neſcio que dul-
cedo cũctos allicit ſermonẽ de ea ⁊ freqn-
ter facere ⁊ cupidius audire: nos a tali pa-
tria tales exules. nõne multo amplius id
ip̃m agere natura ſtimulante cõpellimur
Suſpiremꝰ igit̃ ad celeſtia vt ibi noſtra
ſint corda vbi vera ſunt gaudia/ vbi ciues
ſanctoꝝ habitant et domeſtici dei/ preſto-
lantes aduentũ noſtrũ/ et ad adiutorium
promptiſſimi/ tãtũmodo nõ obſurdeſca-
mus vocãtibus/ nõ repellamꝰ adiutores
adeamus potiꝰ illuc deuotõis pedibꝰ In-
terpellantes in primis te reginã celorũ. te
dominã angelorũ/ qua aperiente pro no-
bis os illud benedictũ/ os plenũ gratiaꝝ
protinus orabũt ſancti/ ſancteqȝ omnes
Quibus in ꝯmune orãtibus/ quo pacto
formidabimꝰ de repulſa? Eya aduocata
noſtra/ illõ os glorioſiſſimũ ꝑ nobis ape-
ri ad orandũ/ quẽadmodũ in hac die ſo-
lennitatis ⁊ leticie noſtra aperimꝰ ad te ſa-
lutandũ dicentes. Aue gratia plena ⁊c̃. ¶
Exultabũt ſancti in gloria/ letabũtur in
cubilibus ſuis Collaudaturi ſanctos ſan-
ctas qȝ omñs/ vt ⁊ debitus eis honor fiat a
nobis/ ac viciſſim ſua nos interceſſio ad-
iuuet. vt demũ ad imitandũ eos/ ſua nos
exempla alacriores efficiãt (Iſte enĩ tres
ſunt p̃ſentis inſtitute celebritatis rõnes)
proponimꝰ verbũ prophetici carminis.
Exultabunt ſancti in gloria letabũtur in
cubilibus ſuis. ¶ Et quidẽ ipſe phus in
experientie naturalis ſchola verſatus/ tra-
dit in rhetoricis ꝙ delectatiõeȝ omĩa pro-
ſequũtur. et gratia ipſius delectari/ appe-
tunt delectari. nec ſemel in hãc cadit ſentẽ-
tiam. Nihilominꝰ idem duas leticie vł de-
lectatõis ſpecies cõdidit Vnã que eſt ſtu-
dioſorũ. puram. laudabilem. tranquillã.
diuturnã. Hic eſt illud ꝙ phĩa admirabi-
les habet delectatões firmitate ⁊ puritate
Alterã dat que a vitioſis vitam pecuduȝ
eligentibus inqͥritur. et hec feda/ turpis/
inqeta/ breuis/ nocitura/ qualis fuit ſar-
dinapali. ¶ Hanc leticiarũ varietatẽ/ lo-
cis plurimis ſcriptura ſacra nõ ſiluit. Le-
tamini inquit iuſti in dño/ ecce bonã leti-
ciam Audi malã: In maleficijs ſuis letifi-
cant regem. Et talia ſine numero poſuit
ſacra ſcriptura. Duo proportionabilr̃ cu-
bilia eadem ſacra ſcriptura cõdiſtinguit/
prohibẽs vnũ per os pauli. Non in cubi-
libus inqͭt et impudicicijs. Quo ꝑlecto
verbo/ lumen eccleſie. Auguſtinus cõuer-
ſus eſt. Laudat alterã in canticis dicens
In cubilibus ⁊ in hortis aromatũ Habȝ
quippe leticia ⁊ exultatio vicioſa/ probro-
ſum vitioſumqȝ cubiculũ. ſancta vero ſan-
ctũ/ quale notant verba thematis. Exul-
tabũt ſancti in gloria letabũtur in cubili-
bus ſuis. Poterat fortaſſe ambiguũ eſſe
de qua leticia de quibꝫ ve cubilibꝫ intelli-
geret propheta ſi dixiſſet. Exultabunt in
gloria/ letabũtur in cubilibus ſuis. Nũc
autẽ cum addidit ſancti. omĩs ſcrupulus
dubietatis ablatus eſt. quoniã ſanctorũ

non niſi ſancta eſt gloria ſancte exultatō/
nes ⁊ leticie ſanctaqꝫ cubilia. ¶ Sed qꝛ
cubilia quibus in locis queremꝰ aut inue
nimus illa. Puto ꝙ nō extra/non foris ſit
ſanctorū gloria/ſit exultatio ⁊ leticia/ ſed
introrſus in abdito cōſciētie ſecreto. Hoc
ſenſit qui dixit Gloria noſtra hec eſt teſti/
moniū cōſciētie noſtre. Nam ⁊ gloria om
nis filie regis ab intus. Bonū igitur cu/
bile. ⁊ ſanctū et letum/eſt ſanctorū conſci/
entia/in hac exultant/ in hac gloriātur et
letātur tranquilla pace fruentes. Nā amo
do iam dicit ſpiritus vt requieſcāt a labo
ribus ſuis ¶ Eſt quippe ſanctorū cubile
mundū/ eſt molle eſt quietū. Alioquin ſi
vel ſordidū eſſet ⁊ fetens. vel aſperū ⁊ du/
rum. vel tumultuoſuꝫ ac ſtrepidulū. neqꝫ
quies in eo/neqꝫ leticia ⁊ exultatio poſſet
inueniri/neqꝫ diceret propheta de eis Ex
ultabunt ſancti in gloria/letabūtur in cu
A bilibus ſuis. ¶ Habemus q̇d ⁊ quale ſit
ſanctorū cubile/ dicere ſupeſt pro noſtra
eruditōe/quo pacto tale in eis cubile ſtra
tum paratūqꝫ fuerit/vt et mūdum eſſet et
molle et quietū. Dicam quid contigit dū
huiuſmōi meditatio mea nouiſſime per/
quireret. volens et circūducens quaqua/
uerſum ſue conſideratōnis oculos. Inci
dit in euāgelium pſentis celebritatis. Il/
lic ſeptem beatitudies quaſi totidē cubi/
cularias introſpexit/quarū miſterio ſan/
cti dei ſancteqꝫ om̄es/cubilia conſcientia
rum parauerūt. Nam ſi queritur vnde ſan
ctorū cubile mundiciā habuit. in prom/
ptu videre eſt/ quia vel beatitudo luctus
ſordes abluit ſi prefuerint/ mundicordia
innocēs/nullas huiuſmodi ſordiū collu
uiones introire pmiſit/ aut agglutinari.
He due ſunt cubicularie que appropria/
tōne quadā familiarius obſecute ſunt cō
feſſoribus ⁊ virginibus ¶ Proinde ſequi
tur. Unde in his cubilibus mollicies At
tendite quia mititas ⁊ miſericordia tan/
q̄ꝫ doctiſſime ad hoc opꝰ cubicularie. om/
nem impatiētie duriciē abiecerūt ⁊ molli
ciem compaſſiōis etiā erga necatores ſu/
os induxerunt. Hoc in martyribus fuit
precipuū ¶ Deniqꝫ quies vnde compata
ſit ſiquis voluerit agnoſcere/aſpiciat tres
reliquas beatitudines tanq̄ꝫ cubiculari/
as ad hoc opus idoneas Paupertatē ſpi
ritus que ſpinoſas recū curas abigit Eſu
riem ꝑterea et ſitim iuſticie que faſtidio/
ſum et variū ſemꝑ ocium deiicit. Pacem
deniqꝫ que ab om̄i exteriorū interiorūqꝫ
ſtrepitu cubiculuꝫ cōſciētie tutum reddit
Hoc modo cubile quietum/in apoſtolis
in prophetis/in patriarchis vtiqꝫ paupe
ribus ſpiritu eſurientibusqꝫ iuſticiā. atqꝫ
pacificis/ cubiculariaꝝ hoc eſt beatitudi
num ternarius iſte ſtrauit ¶ Neqꝫ tamen
negauerim quin harū beatitudinū talis
extiterit ſedulitas/vt ⁊ mutuo ſe iuuarēt/
et om̄ibus in cōmune ſanctis inſeruirēt.
Sed ita loqui ꝑ appropriatōem fas fue/
rit. ¶ Beati igitur ſancti ſancteqꝫ om̄es/
tot beatitudinibus olim circūſepti. Bea
ti prorſus/tali ſubſequētiū ſeptenario cu
biculariarū adornati/quatinꝰ nulla ſpur
cicia feterent/nulla calloſitate rigeſcerent
nulla inquietudine turbarētur. vt hic in
ſpe ſingulariter prediti in pace in idipm
dormirent et requieſcerent. et illic ſimul
dono ſentirent illud prophetici carmis.
Exultabunt ſancti in gloria letabūtur in
cubilibus ſuis. ¶ Et quis dabit nobis o B
viri fratres et patres. quis dabit exultare
hoc eſt extra nos quodāmodo ſaltare in
hac gloria/q̇s letari in cubilibus noſtris
Aſſint vtinā igit iugiter īter nos ad obſe
quiū noſtrū ſeptem iſte cubicularie quas
ex euāgelio nominauimꝰ/paupertas/ mi
titas/ luctus/eſuries/ iuſticie/ miſericor/
dia/mūdicordia/pax. ¶ Felix plane qui
tali contubernio potuerit gloriari. Affir/
mo quia totus in exultatōe/totus in glo/
ria poſitus letabitur in cubili cōſcientie
ſue/replebitur cor ſuum iubilo. ⁊ gaudiū
ſuū nemo tollet ab eo. Quidni totus io/
cundet in cubili mundo/ in cubili molli
et placido/in cubili tranquillo et quieto.
Nihil plane letius bona conſciētia vel io
cundius atqꝫ ſerenius/cum ex aduerſo ni
hil horridius mala conſciētia/nihil con/
fuſius et inquietius inuenit. Exagitatur
quippe ſtimulis cupidinū/miſerieqꝫ mo
dis ſeſe rodit tepiditate. ſemꝑ preſumit ſe
ua turbata conſciētia. ¶ Ue talibus qui
ſemper vel dum triſtātur furiunt. vel iu/
xta ſapientem dum letātur inſaniūt. Au/
di letam inſaniā/vel ſi melius dicat inſa/
nam leticiā. Letātur inquit ſapiens cum
malefecerit et exultant in rebus peſſimis.
Qualis putas inſania eſt videre hominē
de cuius morte tractatur/laſciuire ⁊ geſti/
re/immo ⁊ vincula quibus ſtranguletur/

inceſſanter operari. Tales ſunt qui iniq̄-
tatē meditātur in cubili ſuo. aſſiſtunt om
ni vie non bone. ¶ Ve cubili tali. quia fe
tens ⁊ ſordiduʒ eſt. quia ſpinoſum ⁊ aſpe
rum. quia nulla ex parte trāquillum. Ni-
hilominus q̄dem iacere ſuſtinēt in cubi-
li tali ſicut ſus in volutabro luti/ ſicut iu-
menta que cōputruerunt in ſtercore/ de q̄
bus item apud Job dicit̄ ꝙ ſub ſentibus
delitias computāt. Qui deniq̄ iam ſenti
unt in ſeipſis maledictū propheticū Sub
ter te ſternetur tinea. Que tinea? Tinea
mordax praui deſiderij. Et operimentuʒ
tuum vermes. remorſus ſcilicet amariſſi-
mi peccatoꝝ. Jacet caro cū peccatore/ ⁊ te
terrimū ferorē illecebrarū eructuat. Jacet
mūdus/ et duros curarū aculeos ingerit
atq̄ȝ mordaces deſideriorū pulices multi
plicat. Jacet dyabolus/ ⁊ horridis fanta-
ſiarū errorū emulationū ambiguitatē ſpi
nis iter turbat. ¶ Perniciosos nimirum
hos dixerim cubicularios animarū qui-
bus irrepentibus p̄ eccleſiaſtica cubilia/
attracta eſt ſordidiſſima diraq̄ȝ diſſenſio.
conculcās omnia. oīa proterens. Sed
de hoc portentuoſo ſciſmate in ſacris ec-
cleſie cubilibus ſe verſante/ qualis vnq̄ȝ
ſermo pro rei indignitate ſufficiet enarra
re? Quanto cōſultius erat. (viri patres et
fratres) quanto iuſtius aduocare deū in
cubiculū ſuuʒ in cubiculū ꝯſciētie. quod
adeo coanguſtū et breue eſt (dicit ſermo p̄
pheticus) vt duos capere nequeat. Qua-
les duos? Sponſum ⁊ adulterum. deum
C et mundū. ¶ Ita pergebā declamare con
tra vanitates et inſanias falſas hominū
contemnentiū cubiculū proprie conſciē-
tie/ hominū alibi gloriā/ alibi leticie oleū
cum fatuis virginibus/ mira ſtoliditate
querētium. Cupiebam inſup̄ ſpecialiori
deſcenſu/ tres orātium thalamos mora-
les contexere/ ſm̄ tres ſtatus hominū q̄s
preſenti ſermoni videm⁹ intereſſe. Quoſ-
dam intueor incipientes ⁊ iuniores/ hos
appropriate monere conabar ad mundi-
ciam cubiculi ſui: quod conſcientiam ap
pellamus. nam in pueris nonne debꝫ an
gelica puritas effulgere? Alij ſunt profici
entes ⁊ prouectiores his ſuadere conabar
molliciem cubiculi ſui quod eſt conſcien
tia/ vt et mites eſſent nō reſiſtentes malo.
⁊ contra crebriores illius etatis inſultus
per patientiam ⁊ miſeratiōem nō enerua

tam ſegnitiem fierent molliores. Deniq̄ȝ
reliquos aſpicio ſeniores et p̄fectos/ hos
magis decet quietū tranquillūq̄ȝ cubicu-
lum. vbi ſomno contēplatiōis in pace in
id ipſum dormiāt/ corde in ſuperne viſio-
nis ſpectacula vigilante. Quale eſt illud.
Ego dormio et cor meū vigilat ¶ Ita in-
quam p̄gere meditabar. dum ſtudioſitas
ſpeculatrix aut affuit/ aut affuiſſe viſa eſt
que greſſum oratōnis noſtre retorquere ⁊
ad ſupernos vnde ceperamus ciues regre
di ſuadebat. multa ſuper eoꝝ ſtatu/ multa
ſuper eorū felicitate leticia et exultatiōe di
ligenter interrogās. ¶ Dic primo inquit D
ſi leticia ſanctorū. ſit eorū principalis bea
titudo. Principalem nō eſſe reſpōdi. ſed
ad beatitudinē cōſequit̄. que in clara dei
cognitōne et fruitiua eius dilectiōe conſi
ſtit quibus poſitis in anima bene diſpo-
ſita tanq̄ȝ conuenientiſſimis formis/ con-
iungentibus anime potentias ſupremas
cum obiecto ſumme cōuenienti cum om-
ni bono/ vt leticia et exultatio conſequat̄
neceſſe eſt. Laudat igitur ſanctos thema
noſtrum a ſue felicitatis effectu/ ſicut ibi
Torrente voluptatis tue potabis eos Et
ibi Adimplebis me leticia cum vultu tuo
Et ibi. Jntra in gaudiū domini tui Sic
et talia innumera. Ex quibꝫ prophetice
ſentētie cōſonis eliditur poſitio hominū
felicitatē in voluptate nō in dei cōtempla
tione ponentiū. Nam etſi felicitati volu-
ptas vel vt ſecurius dicamus iocunditas
adiuncta ſit/ non tamen eſt felicitas neq̄ȝ
finis noſter. ¶ Dic ſecundo ¶ Si licet
operari dei mandata propter leticiā et de
lectatōnem quā omnes appetunt/ conſe-
quendā. Reſpondi non licere tanq̄ȝ pro
fine vel motiuo principali. Eſſet eni per-
uerſa ⁊ quodāmodo ſymoniaca aut adul
terina affectio. Secus dum deus eſt prin
cipalis finis intentiōis/ et delectatio ſecū
darius ſub hoc fine. quoniā vbi vnū pro
pter aliud/ iam non plures quodāmodo
ſed exiſtimat̄ vnus finis ¶ Dic tertiō Si
multo plures ex hominibꝫ preponūt ſpi-
ritualibus carnales leticias. Preponunt
reſpondi/ quoniā in guſtu corrupti ſunt
et quia ſpiritualiū guſtationē non ſatis
attigerunt. ¶ Dic quarto. Si par ſit in
oībus ſanctis leticia et exultatio. queli
bet itaq̄ȝ ſm̄ anſelmi deductōem/ videtur
eſſe infinita/ dum quilibet tātum gaudet

de bono alterius ſicut de proprio/et ita ꝑ
reflexiones procedēdo/reſultabit gaudi/
um ſine modo. Reſpondi delectatiões in
ſanctis et finitas eſſe et impares. Finitas
quidē ſicut anime ſubſtantia et ſua capa/
citas finite ſunt. Impares vero ſm̃ diuer
ſas manſiones/et cubiculorũ hoc eſt con
ſcientiarũ diſpoſitõnes in gratia ac natu/
ra. Proceſſus autē Anſelmi/non de infi/
nitate formalis leticie locum habz. ſed de
obiectali vel exemplari vel occaſionali
¶ Dic quinto. Si leticia ſanctorũ/ vicif
ſim quandoqꝫ vel minuitur vel augetur.
Minuitᷣ vel augetur reſpõdi ſi fiat aſpe/
ctus ad leticiam ab accidentali beatitudi
ne conſequētem/vt de creaturarũ pulcri/
tudine gaudio bonitate ꝛ in aureolarum
coronatõne. Hoc intellexit doctor noſter
Jeſus dum ait. gaudium eſſe in celo an/
gelis dei ſuper vno peccatore penitentiā
agente. Similiter gaudium eſt ſanctis/
dum ex eorum imitatione dumqꝫ ex eorũ
predicatõnibus vel ſcriptis/ad bene agē
dum cõuertimur. Ita ergo nunc et alias
dum honoramus ſanctos/dũ precamur/
dum libros eorum legimus/dum de eis
predicamus/ipos vtiqꝫ letificamus Pro
pterea grandis fiducia pſtatur nobis/ꝙ
repulſam nõ patiemur dum quod maxi/
me cupiunt et quo delectantur/ petimus
oramus proſequimur. ¶ Dic ſexto. Si
triſtentur ſancti compatiētes malis no/
ſtris/quale eſt illõ angeli pacis amare fle/
bunt. Reſpondi non eſſe amplius in ſan
ctis dolorem/nõ luctum/paſſionem qui/
dem perdiderunt/et ſi non compaſſionē.
Poſſunt nihilominꝰ intelligi de noſtra
impietate triſtari. dum gaudio illo carent
quod de noſtra ſanctitate ſentirent. ¶
Dic ſeptimo. Si hic ſuper flumina ba/
bylonis in tanto tā qꝫ in certo damnatõ/
nis periculo/liceat quandoqꝫ gloriari ex/
ultare ꝛ letari Licet reſpondi ſed in domi
no cum tremore. Alioquin trepidatio ſi/
ne exultatõne miſera/et exultatio ſine tre/
more ſuperba vanaqꝫ reputatur. ¶ Dic
octauo. Si pro viatoribus damnandis
orant Reſpondi orant/vel quia fortaſſis
eos damnādos nondum ſciũt/vel vt mi/
nus mitiusqꝫ damnētur. et vt compaſſio
nis habere viſcera ſe demonſtrent. non/
dum enim obſtinati ſunt. nondum locus
deeſt remedij q̃diu icole ſunt i t̃ra q̃diu

ſedē tenz miſericordia dñi ſuperexaltare po
tens iudiciuz/ tamdiu fas eſt ꝯdemnādũ
in terra iuſticie ad miſericordie curiā ap/
pellare. vbi preter humanorũ morē iudi/
ciorum/peccatorē abſoluit accuſatio pro
pria/propriaqꝫ ſaluat damnatio Si nos
ipſos iudicaremꝰ. nõ vtiqz iudicaremur.
¶ Dic nono Si noſtras oratões ad ſan
ctos fuſas ipſi ſemper agnoſcunt? Agno
ſcunt reſpondi Hoc quippe ad ſuam glo
riam. hoc et ad beatitudinē ſaltem accidē
talem ꝑtinere cognoſcitur. Hoc igitur fit
vel in verbo/vel reuelante orantis ange/
lo/vel alio tali modo. ¶ Dic decimo Si
tantũdem valeat orare ſanctũ aliquē mi/
noris meriti vt maioris/et vnũ ſicut plu
res. ꝛ cur dictum eſt/ ad aliquē ſanctoruz
ꝯuertere. Hoc dicendũ eſſe reſpõdi. Quo
niam affectio noſtra / noſtraqz deuotio/
nũc iſto/nũc illo modo/ nunc ad hũc nũc
ad illum ſanctũ/plus et plus accenditur.
quo fit vt commodi plus habeat oratio.
Addito ꝙ deus vult ſanctos ſuos quoſli
bet honorari/hũc in illa/ hunc in iſta gra
tiaꝝ ꝓrogatiua. Deniqz tāta charitas eſt
int ſctõs vtvno orāte alij ſilr̃ depcentᷣ. ſed
neqz ad diuinā maieſtatez/ nr̃a vilis indi
gnitas preſumere dz accedere/ſine medio
domeſticoꝝ ſuorũ. quoꝝ orões/ ꝛ doctio
res ſunt ꝛ placidiores Urget nihilominꝰ
q̃ſdaz ad deũ ſine medio nonnũqꝫ accede
re. vel neceſſitas vehemēs nõ hñs legē vel
charitas foras mittēs timorē/nõ cogitās
maieſtatē. ¶ Dic. xi. Si ꝑ nobis orātes
ſancti ſp exaudiantᷣ. Exaudiuntᷣ rñdi. dũ
petimꝰ pie hoc eſt ꝓ vtilibꝫ ad ſalutē ꝛ pro
nobis. ꝛ ꝑſeuerāter ꝛ in charitate Secus
non oportet/vt ſi petimꝰ tꝑalia nocitura
aut ꝑ alijs nõ ſe preꝑantibꝫ ad grām. aut
ſi nõ ſumꝰ in gratia/vl̃ ſi nõ ꝑſeueramꝰ in
eadē ¶ Dic. xij. Si ſancti nobis orātibꝰ
indulgentiā largiũtur? Largiũtur rñdi/
nõ quidē autoritatiue vt in terra ſummꝰ
põtifex/ ſed īpetratiue. excepto tamē chri
ſto ſummo capite noſtro/ cuiꝰ autoritas
principalis ſemꝑ eſt in indulgentijs. ¶
Dic deciotertio. Si ſancti īſeruētius orāt
pro illis quos in vita germanius dilexe
runt/ vt pro parentibus /et benefactori
bus. Cui queſtioni par eſt illa. An ade/
pta ſimul beatitudine ſancti tales inter ſe
magis q̃ extranei delectentur et exultent

Reſpōdi ꝙ gloria non tollit naturam ſed
perficit. Propterea nihil prohibet quin
ceteris paribus illud quod vtrobiq; que
ritur contineat veritatē / ſic ꝙ ſancti pro
ſuis amicis magis orant/ et eis ſaluatis/
cumulatius gloriātur. ꝓ eis maxime qui
ſue ſaluationi/ verbo vel exēplo vel opeq̄
libet/ cauſam prebuerūt/ queādmodū dā
nati ſuos acriori odio participes inſecta
F buntꝰ ¶ Dic. xiiij. Si de pena damnato
rum ſancti colletātur? Colletātur reſpon
di dum vidēt vindictam. non quidē pro
afflictōne vt afflictio eſt/ ſed vt ipſa iuſti
cie voluntatiq; diuine cōformatur. Pro
pterea nihil ꝓhibet dicere/ eos cognoſce
re immo viſitare poſſe localiter/ penas et
gemitus ſtridoresq; damnatorū / quibꝰ
reſonātibus cū gaudijs ſaluatōis/ fit car
mē ameniſſimū/ quale canebat pſalmiſta
cum ait Miſericordiā et iudiciū cantabo
tibi domine. O armonia vere mirabilis
ſatis apprehēſibilis/ que reſultat canente
inferno tenorē iuſticie. ꝛ mollem cantum
miſericordie ꝑadiſo reſonante. ¶ Dic. xv
Si leticia ſanctorū ex reſumptōe corpo
rum augebitꝰ? Augebitꝰ reſpōdi ſaltē extē
ſiue. ſed an intenſiue/ ꝓbleuma eſt ad vtꝝ
q; probabile. ꝛ habet ꝑs vtraq; cauſas et
doctores. ¶ Dic. xvi. Si leticia ſancto
rum in ſuis corꝑibus/ erit ꝑ ſenſatōem ex
trinſecā propriorū obiectorū. vt ꝙ viſus
delectatꝰ in lucidis ꝛ pulcris/ tactꝰ in mul
centibꝰ guſtus in dulci et ſapido/ ſimilitꝰ
de ceteris? Reſpōdi ꝙ principalis in cor
poribus glorificatis leticia/ ab internis
conſciētiarum cubilibus emanabit. Fiet
quoq; ex redundātia beatitudinis anime
ad corpus ſua leta iocūditas ſua quadru
plex dotatio. Porro de ſenſatōibꝰ forinſe
cis nullam imꝑfectōnis dicentibꝫ indigē
tiam/ vt ſunt viſio ꝛ auditio/ nihil prohi
bet illas exerceri/ vt in decoris et armoni
cis corpus hilareſcat. Secus de tactu vi
detur ꝛ guſtu. quos vel ad nutritōem vel
generatōem ipſe nature deus/ viantibus
ingeniauit. quanq; imꝑfectiōe ſecluſa q̇s
audeat determiare quoſdā proprios hoꝝ
ſenſuum actus nō ibidem reperiri ¶ Dic
xvij. Si cubicularie animarū (ſic enī bea
titudines nomiate ſunt ſeptē) Si prete
rea ancille cetere quas virtutes cardina
les ꝛ theologicas dicimus: letificabūt cui
bilia animarū in gloria? Hoc eſt querere ſ

beatitudines ꝛ virtutes om̄es/ in illa feli
citate manebūt? Non manebūt reſpondi
quantū ad id quod imꝑfectiōem ſonat ꝑ
vie ſtatu/ vt ꝙ ſint moderatiue paſſionū/
vel incōmodorū toleratiue. vel expectati
ue futurorū aut lucentes in ſpeculo ꝛ eni
gmate Ceterum quo ad reliqua que deco
rem animaꝝ quendā oꝑantur/ illos habi
tus pulcerrimos remanere/ ſicut non eſt
penitus improbabile. ſic nec eſt contētio
ſa temeritate ponēdū. ¶ Deniq; quo ad
tres iſtas queſtiones vltimas proportio
nabiliter ſatis dici poteſt de horrenda tri
ſticia damnatorum ꝙ ꝛ augebitur per re
ſumptōnem corporū vtiq; fetidiſſimorū
et omni cadauere viliorū. Quodq; ab in
tus ꝛ ab extra erunt in omni acerbiſſimo
cruciatuū genere foris deuorati ab igne. ꝛ
ab intus vt clibanū ignis poſiti. Turpiſ
ſimis deniq; vitiorū habitibꝫ fedabūtur.
torquebūturq;. nam et vermis eorū non
morietꝰ. et ſuperbia eorū aſcendet ſemꝑ/ ſe
furioſa rabie in omnipotentē erigēs et i
pingens. ¶ Dic. xviij. Si delectabūtur
ſancti in gloria deū oculis corporalibus
intuendo? Reſpondi eos corporaliter vi
ſuros fore deum in carne aſſumpta. quod
qualiter fieri ſimul poterit ab om̄ibꝰ/ mi
rātur illi qui vel dei omnipotentiā vel ſta
tus illius nouā totam conſiſtentiā / non
aduertunt. Porro ſi vel iris multicolor/
vel imago ſpeculi videtur pariter a varijs
diſtanter. Non eſt inopinabile ſimilia de
corpore chriſti ponere in celo. queādmo
dum ſuo modo confitemur in benedicto
ſacramento. Quocunq; demū acies cor
poralis oculi ſeſe conuerterit / videbitur
deus omnia in om̄ibus oculo ſane ſpiri
tuali non corporali ſicut deus in eſſentia
ſua non caro eſt ſed ſpiritus. ¶ Propo G
nebat ſtudioſitas ſpeculatrix ampliora cō
querere de ſecretis celeſtibus/ etiam vſq;
ad curioſitatem / vel inutilem vel inop
portunam. vt Si poſſit haberi leticia de
patre ſine filio. Si abſq; ꝑſonis de eſſen
tia Si de perfectōe vna eſſentiali vel idea
li abſq; reliqua. Si viſionē quis habere
poſſet ſine delectatōne. aut delectatōem ſi
ne delectatōne conſequente. Si in acce
ptiōe dei libera ſtat principaliter beatitu
dinis certa iocunditas ꝛ iocunda eterni
tas? Si ſancti ſe poſſe dānari cognoſcūt
ſicut ꝛ veꝝ cognoſcere habent. quo pacto

in ſuis cubilibus ineffabili ſecuritate le/
tant. Si deus in beatis ſit eorũ formalis
nõ ſolum efficiẽs vel exemplaris vel obie
ctalis leticia ¶ Tunc ego ad ſtudioſitatẽ
abi precor/precor abſiſte/tempus diſpu/
tandi ⁊ tempus inſtruẽdi. primũ in ſcho/
la/alterum in ſermone. Suffecerit hacte
nus tue importunitati paruiſſe/noli ea q̃
rere que vel impoſſibilia ſunt inuẽtu vel
queſitu ſupuacua/vel pro tempore ⁊ loco
parum idonea. Redeat ꝑmitte/ oratõnis
noſtre lãguidus iã et pene laſſus greſſus
a celis ad terras/a ſanctꝭ ad nos. a queſtio
nibus ad morales eruditiões. quanq̃ꝫ nõ
ſine moralibꝫ documẽtis multa queſiue/
ris. ¶ Ita ſtudioſitas ad ſe/ego ad me re/
dij. Protinus reſumere cogitaui tres cõ/
ſideratões intermiſſas. Unã de incipien
tibus. Alterã de proficiẽtibus. Tertiã de
perfectis/ſm tres conditiões cubiliũ ſan
ctorũ/in mundicia mollicie ⁊ quiete. qua
lia loq̃tur vox prophetici carmis. Exulta
bunt ſancti in gloria/ letabũtur in cubilĩ
bus ſuis. Que fuerũt verba thematꝭ. ⁊c.

D ¶ Sequit oratio. Attẽdite ergo (ad vos
mihi ſermo eſt o pueri) ſi ex deo eſtis ver/
ba dei audite. Letificate ſanctos pudorẽ
diabolo facite. Non ſileo/ nõ quieſco. ſic
ſtudebo loqui: vt a vobis intelligar. Ni/
hil loquar amplius niſi ad vos ⁊ pro vo/
bis o pueri/habete partẽ veſtrã in ſermo/
ne/illam nolite repellere. Si frequẽter in
domibus veſtris/vt deceret/ inſtruerem[-]
ni de ſalute veſtra/ et puritate veſtri cubi/
culi quod eſt cõſcientia/ſi diligẽter incita
remini ad amorẽ xpiane religiõis/ docen
do ſepe: ad quid facti eſtis: ad quid tendi
tis: in quo periculo dãnatõnis eſtis: ego
facilius dimitterẽ vos ⁊ ſilerem. ¶ Dixi
iam/non ſileo/nõ quieſco/nolo ꝙ in futu
ro mordeatis naſum meũ. quid admira/
mini/quid aſpicitis: ſilueritis interim et
ſcietis que ſit hec parabola. Date quartã
partẽ hore verbo dei ⁊ honori ſanctorũ ⁊
ſaluti veſtre/qui nõ vnã horam nõ duas
ſed dies integros/ſed hebdomadas/fabu
lis ſepe datis. Aut certe recedant mali pu
eri/recedant diſcholi/recedãt perditi/ma/
neant boni quibꝰ loquar. Recedãt inquã
nõ teneo/non impedio/ aduertãt tamen
periculũ ſi ſine benedictõe finalĩ diſceſſe/
rint ¶ Denũcio vobis o pueri ⁊ adoleſcẽ
tes ingenui/denũcio vobis tria que ſerue

tis circa cubiculũ conſciẽtiarũ veſtrarum
Cuſtodite cubiculũ conſciẽtie veſtre mũ
dum in vobis vt ſitis mundicordes id eſt
mundi corde. Cauete ne ꝑ maliciã veſtrã
cubiculũ aliarum conſciẽtiarũ verbo ma
lo vel opere deturpetis. Videte demũ ſi
hec duo non ſeruaueritis. ſaltem poſt im
mũdicias lauate per luctũ penitentie ⁊ cõ
feſſionis ¶ Sit in primis (o pueri) cubi/
culum conſciẽtie veſtre mũdum. vt tam re
q̃ꝫ nomine pueri id eſt puri dicami. Eſto/
te ſimiles angelis dei/ſimiles innocẽtibꝰ
atq̃ꝫ virginibus. Et dum ſciẽtiam queri/
tis/ attendite ꝙ in maliuolã animã /non
introibit ſapiẽtia: nec habitabit in corpo
re ſubdito peccatis. Horret tale cubiculũ
coinquinatũ ⁊ fedum. Nolite perdere mũ
diciam innocẽtie. Notat enim Ambroſi/
us ꝙ innocẽtia facilius cuſtoditur/q̃ꝫ per
veram penitẽtiam ipſa iam perdita repa/
retur. Videte ſpecula noua pulcra et niti
da/cito inficiũtur/cito maculãtur/ſed tar
dius emundãtur. Talis eſt etas puerilis
atq̃ꝫ virginalis/fedatur/celeriter et frangi
tur/tardius emũdatur et ad integrum nũ
q̃ꝫ reparatur ¶ Sed quid aget puer pro I
cuſtodia mundicie conſciẽtie ſue: Dicã
audite. Procuret ante oĩa a parẽtibus
ſuis vt collocet apud magiſtrũ bonũ ſan/
ctum pudicũ incorruptũ quod Oratius
maximũ reputat Alioquin ſi magiſter nõ
ſit moroſus/et deuotus et de religione ſo
licitus/ ipſe plus nocet frequẽter moribꝰ
puerorũ q̃ꝫ proſit ingenijs eorum ſicut de
Archiloco dictũ eſt Talis eſt lupus inter
pueros ouiculas/ non paſtor/ deſtructor
nõ inſtructor/corruptor/nõ corrector ¶
Alteꝝ quod tu puer debes inq̃rere eſt bo
na ſocietas. Moneo ſemel ⁊ bis imo mil
leſies repetẽs monere nõ ſufficio. declina
o puer a ſocietate ꝑuerſoꝝ ⁊ imũdoꝝ qua
les teſte aplo regnum dei nõ poſſidebũt.
Sũpſit idẽ apls a gẽtili poeta. ꝙ corrũ/
pũt bonos mores colloq̃a praua. Si col
loq̃a q̃nto fortiꝰ ꝯſortia. Tales ſi tibi den
tur. accuſa. reuela. aut certe potiꝰ fuge q̃ꝫ re
mane. Nõ mẽtiebat ꝓpheta dicẽs Cũ ſctõ
ſctũs eris/⁊ cũ ꝑuerſo ꝑuerteris. Et iterũ
Habitauerũt int gẽtes ⁊ didicerũt opa eo
rũ. Et metricus Unica praua pecꝰ inficit
oẽ pecꝰ. ¶ Eſt alia ſocietas o pueri quã a
vobꝭ fugiẽdã oĩ'do Et q̃lis ẽ iſta ſocietas:
mala credite mihi mala valdẽ ⁊ peſſiã iſta ẽ

demonis ſocietas. Cur audito miramini? Nolite mirari qꝛ verũ eſt quod dicit̃. aut certe miramini ⁊ cauete. Scitote quoniã demon manet habitat ⁊ iacet in lectis im mundis malarũ conſcientiaꝝ quando ſi ne labore ſunt ſine ſtudio ⁊ ĩ ocio. tũc eos inducit cogitare vilia ⁊ turpia que verecũ dum eſt nõ ſolũ facere ſed dicere. Hanc ſo cietatẽ nequiſſimã diaboli fugitote ꝑcoꝛ o pueri ¶ Sed queritis inter vos forte ⁊ dicitis. Quomodo fugiem⁹. Audite bea ti Hieronimi conſiliũ. Semꝑ aliq̃d bo ni facito. ne te diabolus inueniat ocioſuꝫ Et rurſus Ama ſcientiã ſcripturaꝝ / ⁊ car nis vitia nõ amabis. Credite nõ mihi ſꝫ ſapienti. Quia multa mala docuit ocioſi tas. Ipſa ꝑuerſa eſt doctrix imo ſeductrix que ſufflat ignẽ furioſoꝝ deſiderioꝛũ car naliũ aut venena nutrit infelicis inuidie Sciebat hoc Oratius dũ ait. Si nõ in tendas ſtudijs et rebus honeſtis. inuidia
k vel amore vigil toꝛquebit ¶ Dicit forſan hic aliquis ex pueris. Ecce ꝑdidi mundi ciã cubiculi mei vel ex ꝓpria vel aliena malicia. q̃d mihi reſtat. quid ſupeſt? Pro poſui iam et repeto / vide ſaltẽ ne dederis cauſam in verbo vel opere ꝙ alius incubi li conſciẽtie ſue maculet̃ Hoc certe eſt offi ciũ diabolicũ / ꝑdere ſocios ſuos. illos ſe cum ad damnatõem trahere Sufficiat ti bi o quiſq̃s es immũdus / damnatio tua / parce vite alterius. immo fame tue. immo vite ꝓprie ſi ſciretur. Cogita ꝑcoꝛ quã tum potes / iterũ quoqꝫ atqꝫ iterum vehe mẽter recogita / quantũ diſplicet deo quã tum in ſe ꝑuerſus eſt ⁊ malignus. quantũ habet de periculo nunq̃ꝫ ſatiſfaciendi ple narie puer ille qui cauſa eſt ꝑditionis tot animarũ ex immũdo facto ſuo. dũ tamen ſit vitiũ ſicut mala ſcabies de vno ad aliũ immo ad alios forte decẽ forte viginti. foꝛ te centũ / forte mille. Ille autẽ qui cauſam primã dedit / quõ poterit tot ⁊ tales ad bo num ⁊ ad mundiciã reuocare. quõ poterit ſatiſfacere. quõ penitere? O ſi attenderẽt omnes q̃ꝫ facilius eſt aliqueꝫ maculare et in lutũ peccati ꝓijcere. q̃ꝫ lauare. q̃ꝫ pur gare. et a malo retrahere ¶ Scit hoc ini micus noſter ille dyabolus. procurat igi tur tales adinuicem corruptões ⁊ con tagioſas feditates cognoſcens difficulta tem plene poſtea penitendi Circa hoc de bet eſſe magiſtroꝝ ſolicitudo ꝑcipua. ⁊ ne pueri maligni / irrideant bonos et deuo tos ſub appellatõne hypocritaꝝ vel taliũ nominũ. Tales non poſſent nimis acri ter verberari / immo ſi nõ deſiſtant debẽt exterminari ab omĩ cõſoꝛtio melioꝛũ Cõ parant̃ his qui fet⁹ in maternis vteris ſuf focant aut allidũt. ¶ Sed quid fiet eis / quid agẽt in inferno damnat ex malo ali oꝛũ cõſoꝛtio. vultis ſcire quid agẽt? Vlu labunt acerrime pre rabie toꝛmẽtoꝛũ ma ledicentes illis ⁊ clamãtes. Ve ve tali per quẽ ego damnatus ſuꝫ maledictus ſit in eternũ per quẽ crucioꝛ in hac flamma. ¶ Narrat autoꝛ libelli de diſciplina ſchola riũ ꝙ filius quidã nobilis ciuis romani / qui cõſumpſerat miſere ⁊ immũde iuuen tutẽ ſuaꝫ / dũ duceret̃ ad patibulũ ad moꝛ tem ſequebat̃ eum pater ſuus flens Vidit eum filius ſu⁹ / queſiuit vt oſcularet̃ pꝛẽm ſuuꝫ. pater appꝛoximauit. ſed filius loco oſculi / momoꝛdit ſibi naſum ⁊ eraſit Dũ alij culparent ⁊ mirarẽtur / exclamauit. O pater tu me ſuſpendis / tu me interficis. ſi enĩ duꝫ me iuuenẽ (vt debueras) coꝛrexiſ ſes / ego nõ veniſſem ad hãc moꝛtẽ inho ſtam ¶ Hoc eſt o pueri quod añ notaue ram / ꝙ neqꝫ ego neqꝫ alij dum ꝑdicamus neqꝫ magiſtri ꝑcipue / debem⁹ vos dimit tere quĩn moneamus ⁊ coꝛrigam⁹ vos / ne poſtmodũ moꝛdeatꝭ naſos noſtros Hoc dicebat quedã pia mater pueꝛꝭ ſuis. Ego taliter vos coꝛrigã ꝙ non moꝛdebitis na
ſum meũ ¶ Hoc habetur in libꝛo de api bus. ca. xx. ¶ Legi quendã magnũ virũ l
narrantẽ de ſeipſo / ꝙ habuerat vnũ iuue nem nobilem pudicũ ⁊ caſtum in princi pio ſed per maliciam vni⁹ magiſtri ſui / fu it ſeductus ⁊ pluries monitus noluit tan dem deſiſtere / ſed plus obediebat magi ſtro illi in crimine peſſimo q̃ꝫ amicis ſu is et deo. Quid euenit. Audite rem hoꝛrẽ dam. Venerãt amici illius pueri in ma gna pompa viſitare eum. ⁊ dũ poſt cenaꝫ retractis omĩb⁹ ad cameras oꝛnatas / duꝫ puer eſſet in lecto ſuo / cepit hoꝛribilit̃ cla mare et plangere. venerunt ad eum ſerui toꝛes ſui et amici / ⁊ dum neſcirent cur cla maret nec dicere vellet / aduocatus eſt de canus eccl̃ie ⁊ alij canonici. cõcitus ille ve nit reſidet ad lectũ clamãtis / ſuadet ꝯfite ri peccata. hoꝛtatur vt cõfidat in deo nõ in homine. Hec cũ decan⁹ foꝛtiter ei dice ret / tandem puer eum audiens / inſpexit

terribilibus oculis dicens. Ve illi q̇ me
ſeduxit. Ad quid ad quid ſup̱ me diuinũ
auxiliũ inuocabo. Ecce iã video apertum
infernũ. video p̃ſentes demones paratos
me rapere. Et cum om̃es vt ſe potiꝰ ſigna
ret inclamarẽt/ſigna te puer Jlle quaſi ni
hil aduertens/clauſit oculos. ⁊ auertit fa‑
ciem. ⁊ cum duris ⁊ miſerabilibus vocibꝰ
miſerã animã exhalauit ¶ Jntellexiſtis
ne hoc exemplũ terribile o pueri? Ad au‑
ditũ eius nonne toti tremuiſtis. Nunq̇d
nunc vos etiã penitet? penitet eſtimo. ſʒ
gaudete vos qui boni eſtis. Aliq̇d igitur
audire nõ pigeat. Peto te o puer. ſi quis
induceret te ad comedendũ carnes per to
tam q̃drageſimã ⁊ in die veneris ſancta/
quid diceres? nõne repelleres eum valde
velociter cũ cachinno? Nonne oſtẽderes
digito dicens. Videte q̃ malus eſt iſte q̃
ꝑuerſus qui talia mihi dixit Et ipſe bene
miſer Et ego tibi ſecurus affirmo: ꝙ peio
res ſunt ⁊ peiꝰ faciũt illi de quibꝫ loquor
qui alios inducunt ad immũdiciã conſci
entiarũ ſuarũ quã ſi facerẽt comedere car‑
nes in die veneris ſancta. Nolo plus ſpe‑
cificare. quia qui culpabilis eſt intelligit.
qui nõ eſt culpabilis nõ eget vt intelligat
niſi forte vt caueat ¶ Denuncio vobis o
pueri. fugite tales immũdos ⁊ plus fugi‑
te. plus horrete. plus odite/ q̃ ſi quererẽt
interficere corpus veſtrũ/ cultello euagia
to vel male ſtrangulare. Plus eſt anima
q̃ caro. ⁊ vita ſpiritus q̃ corporis. Accu‑
ſate tales/ immo vi repellite. ſpuite cõtra
eos in faciẽ/ ꝯclamate cum beato Bernar
do. ad latrones ad latrones/ad ignem ad
ignem. ¶ Poſtremo ſi tu puer non ſerua
ſti mundiciã conſciẽtie in te nec in alijs/
ſaltẽ p̃ĩteat te/ recurre ad lotricẽ optimã
ſcʒ ad luctum. Nihil eſt magis diabolicũ.
nihil ita diſplicens deo/ q̃ poſt culpã nol
le penitere/ humanũ eſt peccare/ diaboli‑
cum in peccatis pſeuerare. ¶ Sed dices
ad quid peniterẽ ⁊ lauarẽ me/ video fragi
litatem meã/ ego protinꝰ ſtatim iterũ ma
culabor? Noli ſic eſtimare frater. ſed fac qđ
debes ⁊ quod p̃cipit deus ſuccurret ipſe.
tandẽ miſerebit̃ ⁊ ſanabit/ quid ſcis quã
do morieris et quomodo. Quid ſi morte
ſubita. ſi repẽtina: Quero a te ſi laues ma
nus tuas/ſi veſtes lineas. Rñdebis. ita la
uo vel lauare facio Quero preterea ſi poſt
lotionẽ iterum maculant̃. Reſpondebis
ita. Lectũ igit̃ conſciẽtie tue cur nõ ſimili
ter emũdabis et ſi ſordidanda ſit poſteri‑
us? Sit tibi precor cõſcientia tua; carior
q̃ camiſia. Noli propter timorẽ futurarꝫ
macularũ/ dimittere purgare preſentes ⁊
augere. Poſt penitentiã crede mihi ⁊ mi‑
nus erit de ſordibus ⁊ minus adherebũt
⁊ facilius abluẽtur ¶ Dices rurſus. O q̃
modo talia tam feda/ tã turpia peccata di
cerem homini viuẽti. homini ſacerdoti.
Quid diceret? quid fieret? Plane diceret.
Parcat tibi deus. et te diligeret ⁊ celaret.
Si tantũ times ſacerdotẽ/ cur nõ ampli
us deum om̃ia videntẽ/ immo totã curiã
celeſtẽ ſemp̱ preſentẽ? Si times ſacerdo
tem bonũ/ diſcretũ ⁊ ſolum. cur nõ magis
times ſocios pueros indiſcretos qui ni‑
hil celare ſciunt/ niſi quod neſciũt. et niſi
cui et q̃liter quid deberẽt reuelare. Quid
meliꝰ eſt/ vel vt dicas nũc peccata tua vni
vel ꝙ exponãtur in morte tua. vel etiã in
vita quãdoq̄/ omniũ aſpectui Nõne faci
lius eſt hominibꝫ peccata ꝯfiteri q̃ cũ de‑
monibꝫ ſine vlla miſeratõe torqueri. Si
dictũ eſt tam fetidũ tã horridũ ⁊ abomĩa‑
bile: plenũ factũ obſecro/ quale putabit̃?
¶ At ſi dices vellẽ bene facere. vellẽ eſſe
mundus in cõſciẽtia vellẽ abſtinere a pec
catis. ſed neq̃o. Noli frater dicere nequeo
ſʒ nolo. Certe potes. ſed nõ vis iuuare te.
Quomõ iuuare? Prio fugiẽdo ociũ. fugi
endo malũ conſortiũ. deniq̄ orãdo ⁊ con
uertẽdo te ad aliquẽ ſanctorꝫ. ſpecialit̃ ad
illam ſanctarũ ſanctã. ꝑcutiendo pectꝰ exẽ
plo Hieronimi ⁊ dicẽdo. ſancta virgo vir
ginũ ora ꝑ me. adiuua me. mitte auxiliũ
refugiẽti ad te. Deniq̄ exẽplo anthonij et
hilariõis adoleſcentũ increpa diabolũ in
ipa temptatõe tua q̃ſi p̃ſẽtem. ⁊ dic ei. Pfi
de te ⁊ de temptatõe tua miſer diabole Ec
ce ego nõ obedio tibi ¶ Plurime ſunt ta
les doctrine ꝑ mundicia cubilis ꝓprie cõ
ſciẽtie ſeruanda. inter q̃s poſuimꝰ bonã
ſocietatẽ magiſtri ⁊ ſociorꝫ ⁊ famulorꝫ. oc
cupatõem in bono ſtudio ⁊ oratõe. Fatiga
bo vos nõ amplius o pueri. Sit tandẽ
noſtri finis ſermonis in oratõe ad deum
⁊ ſanctos ſanctaſq̄ omnes. vt taliter pa‑
remus hic cubilia conſciẽtiarũ noſtrarũ
in mundicia. mollicie ⁊ quiete per grãm. ꝙ
eorum conſortes effecti exultemus ⁊ lete‑
mur in eiſdem cubilibus noſtris per glo‑
riam. Amen. ¶ Finis.

A **Sermo eiuſdez in eadem feſtiuitate: de omibus ſanctis per thema. Beati qui lugent quoniã ipſi cõſolabuntur.**

B Beati qui lugent/quoniã ipſi cõſolabũtur Math.v.ꝛ ſententialr Luce.vi.et in euangelio preſentis celebritatis. Nos de beato luctu ꝛ cõſolatõne locuturi in hodierna celebritate ſanctorũ illorum a quorũ oculis abſterſit deus omnẽ lachrymã: ita vt nõ ſit amplius ibi luctus neq; clamor. Te reginã inclitam ciuitatis hmõi ſanctorũ de q̃ glorioſa dicta ſunt/matrẽ inſuper illius qui eſt deus totius cõſolatõis inuocabimus pro gratia qua egemus impetrãda dicentes. Aue Maria gratia plena.ꝛc. ¶ Beati qui lugent quoniã ipſi conſolabũtur. Scribit vbi dictũ eſt. Propoſita hac celeſti ſtupendaq; ſentẽtia/inſonãte hãc grãdi tonitruo ex ore diuinitatis in ſublimi monte eccl'ie/audierunt q̃plurimi altiſonam huiꝰ extraneiſſime ꝛ a ſapiẽtibꝰ mundi hactenus abſcondite doctrine tubam. Et quidẽ in omnẽ terrã exiuit ſonus eoꝝ. Auditam vero/non omes equa mẽte vnoq; iudicio cõprobarunt. nimirũ quot capita/tot ſententie/ꝛ fides/dei donũ eſt ne quis glorieť. Audierũt eam omes ex omi natõe que ſub celo eſt quorũ plurimis nihil profuit auditus/non innixus fidei vt apoſtolus loq̃tur. ſed in depreſſiores ſue infidelitatis tenebras demerſi ſunt. Hi ſunt pagani/idolatre et iudei perfidi/qui quoniã foris ſunt ꝛ cõſurdeſcunt noſtris vocibus/nihil ad nos/eos deſerat ſermo noſter ꝛ ad xpianos dirigať. Dicatq; Beati qui lugent ꝛc. ¶ Ecce autẽ apertis meditatõnis mee oculis/intueri video plenas etiã xpianorum omes aures hac ſententia diuina. Quis eni eſt xpianus/cui hoc euangeliũ in eccl'ia nõ ſonuerit. Verbum hoc nihilominꝰ ad mentales aures ſuas introrſus nõ equa profunditate ꝛ tenaci approbatõne reponitur. ¶ Pars eſt hominũ ſimpliciũ abſq; eruditõne ꝛ litteris/quos ſola autoritas in hac fide ſtabilit/nec vltra quicquã vel q̃rere vel intelligere ſtudent/ morem diſcipulorũ pithagore in hoc tenẽtes. Satis hñt ſcire quoniã magiſter hoc dixit. magiſter chriſtus Beati qui lugent quoniã ipſi cõſolabũť. Apud tales/nõ ratiõibus ſed autoritatibus ꝛ exemplis agẽdum arbitror/quibꝰ ſufficiet inſinuare quoniã ſancti ſancteq; omes quorũ hodie celebritas agitur/ad conſolatõem ꝑ luctum tranſierunt/patriarche/prophete/apoſtoli/martires/cõfeſſores/ꝛ virgines. Quid iſtos dinumero/ quãdo ꝛ ipm caput omniũ xp̃z pati oportuit et ſic intrare in gloriam. Nos ego ad hiſtorias et legendas ſanctorũ. ad vitas patrum/ad originalia doctorũ luctũ collaudantia/iudico remittẽdos. ¶ Altera pars eſt xpianorũ ſimil'r ſimpliciũ et nullius eruditiõis litteratorie. qui tamẽ pro cõſuetudine ꝛ gratia/ exercitatos habent ſenſus ad hãc doctrinã cupientes ex intimis anime precordijs. qui experientia doctrice ſentiũt ꝛ pregustãt hoc donũ celeſte et toto cordis aſſenſu/ toto mẽtis iubilo eunt in hanc ſentẽtiam Beati q̃ lugent ꝛc. Tales ſunt in ſchola deuotõis/doctrina affectõnis edocte ꝑſone. quibꝰ lachrymabilis iugiter eſt hec vallis lachrymarũ: q̃ dicũt cum pſalmiſta Renuit cõſolari anima mea. memor fui dei ꝛ delectatus ſum. Et rurſum delectãter dicunt cum eodem. Scd̃m multitudinẽ dolorũ meoꝝ in corde meo: cõſolatõnes tue letificauerũt animã meam. Quemadmodũ dixiſſe legitur beatus Bernardꝰ. Multi vident cruces noſtras. qui nõ attendũt conſolatões noſtras. Et apoſtolꝰ dixit. Quaſi triſtes ſemper autẽ gaudẽtes. Apud iſtos quos vnctio docet. quos experientia erudit. iportunũ nimis ne dicã temerariũ cenſeri deberet ſi aperirem os ad docendũ. a quibꝫ vtinã mererer erudiri ¶ Alios ꝑterea cõſidero ex xpianis iflatos ſapiẽtia nõ q̃ de ſurſum eſt ſobria ꝛ pudica. ſꝫ terrena aiali et diabolica ꝛ carnali. vitã pecudũ eligẽtes/ q̃ fere nihil de hoĩe ꝑter figurã retinẽt. intus ferrea ſunt oĩa Ipſi dũ has beatitudines auribus recipiũt. animã intrinſecus ſurdã habent. aut ita pro egritudine peccatorum miſerabiliter cõturbatam/ q; dicunt opere etſi nõ forſan ore. Durus eſt hic ſermo ꝛ quis poteſt eũ audire: Nempe ſapientia terrena diuitijs inhiat. Propterea nõ beatos ſed infeliciſſimos plane pauperes predicat. Sapientia diabolica eſt ſuperbia indignans et auſtera. Ipſa beatos mites quomodo iudicaret/et

non potius viles ꝛ abiectos? Sapientia
animalis tota illecebris vacat/ ducit ī bo
nis dies ſuos/ cuius vox eſt ſapientie. ij.
Exiguū ꝛ cuꝫ tedio eſt tempus vite noſtre
Talibus obſecro quando ꝑſuaſum eſſet
eos beatos eſſe q̇ lugent ꝛ nō miſerabilio
res om̄ibus hominis. Quāobrem iſtud
perditū ꝛ cecum genꝰ xpianorum. ꝛ xpia/
norum nomine/ non xpianorum cōuerſa
tione relinquamꝰ/ tanꝗ̄ indiſciplinabi/
les ꝛ impſuaſibiles ad hanc clauſaꝫ eis di
P uinā lectōem. Beati qui lugēt ꝛc. ¶ Su/
pereſt ad extremū aliud genus hoīm/ qui
nō ſunt idiote vt primi ſed luminibꝫ tam
ingenij ꝗ̄ conſciētie eruditōnis ſciētifice
colluſtrātur. Qui et ſi nondū guſtauerūt
donū huius btitudīs velut illi ſimplices
de ſecundo ordine. attamē eorū vita alie/
na eſt ab his vitijs quibꝫ obſtinate corru
ptos mox eſſe diximus illos de tertio or/
dine. Credūt inſuꝑ vt tandē intelligant/
hoc eſt/ ꝑſuppoſita religiōe philoſophan
tur/ quoniā ꝑſuaſum habēt niſi credide/
ritis non intelligetis. Qd̄ notauit Plato
dum ait in Thimeo. Sumendū eſſe cō/
pendiū ex credulitate Iſtos tales (qualiū
magnus eſt hic numerꝰ.) nūc alloq̄ndos
eſſe decreuimus/ q̇bꝫ nō ſolā dicentis au/
toritatē que tamen abunde ſatis eſſet/ ſed
rōem certam ꝛ philoſophicā afferre confi
dimus/ per quā iam nō ſolum credāt/ ſed
etiā intelligāt huius mirande ſublimiſꝗ̄
doctrine veritatē. Beati qui lugēnt ꝛc.
Hoc faciemꝰ. (ſi quidē ꝑmiſerit deus) ad
Ciceronis imitatiōem in paradoxis. mi/
nori certe eloquētia/ ſed pari varietate. et
(vnde glorior in domino) maiori fide Fa
ciemus inquā: tum ad cōſolatiōeꝫ noſtrā
quatinꝰ fides in intelligētiā migrans/ lu/
cidius emicet/ tum ad cōcludendum lin/
guam magniloquā eorū qui ſe dici philo
ſophos volunt nec ſunt. quoniā dū a re/
ligione putant ſecernere phiam/ vtrumꝗ̄
perdūt. qui verbū diuine noſtre fidei/ cō
munibus verborū panniculis inuolutū
vel faſtidiūt ob ſimplicitatē (ſicut eis vide
tur) ruſticam ꝛ anilem vt q̄ lugere vel fle/
re iubeat/ vl̄ de opinabili fallacitate crimi
nātur/ nō capientes/ quo pacto ex luctu/
ſuum gignat contrarium quod eſt cōſola
tio/ nec ꝑinde concipiūt. beatos ꝛ cōſola/
tos eſſe lugētes ¶ Et quoniā tres collati
ſunt in themate termini p̄cipales btitu

do luctus/ conſolatio triptita erit ſermo/
nis noſtri fabrica. quia ſuper quēlibet ex
terminis edificiū noſtre ratiocinatiōis fun
dabit ꝛ excreſcet. Dicemꝰ quoꝗ̄ breuiꝰ ꝗ̄
tanta res expoſtulat. quoniā in ſcholaſti/
co exercitio ꝛ in verbo ad populū/ latiori
ſermone ſuꝑ hoc deo ꝓpiciāte tractabimꝰ
PRimā exorſurus fabricaꝫ in hoc Q
nomie beatitudo/ recogito ꝙ oēs
qui de beatitudine hominis/ phi
loſophica rōne ꝑſcrutati ſunt: conſtitue/
runt eā in contēplatiōe p̄ime cauſe/ ſicut
peripatetice ſchole inſtitutor Areſtotiles
docuit. primo ꝛ. x. eth. ¶ Aut poſuerunt
eam in virtute vel bono honeſto. ꝛ in vi/
uendo cōſentanee rōni ꝛ nature. In qua
ſentētia ſchola ſtoicorū ꝛ quorundā acha
demicoꝝ concordat ¶ Aut deinceps col
locauerūt eam in adeptōe boni vniuerſa/
lis ſepati. quēadmodū Plato. ſuiꝗ̄ ſecta/
tores ¶ Aut poſtremo dixerūt beatitudi
nem hoīs eſſe animi voluptatē ſeu tranq̇l
lam pacē/ cuius fuiſſe videt̄ Epicurus il/
le. cuius Seneca crebre cū ſumma vene/
ratōne meminit in epiſtolis ¶ Nam Epi
curus alter quiſquis ille fuit. ꝛ Ariſtippꝰ
et Sardinapalus ꝛ ſordidꝰ Machome/
tus qui in corporeis voluptatibꝫ huma/
nam beatitudinē detrudere conati ſunt.
Ipſi certe nō philoſophi nec inter phos
annumerādi ſunt. ſed porci vocādi ſunt/
q̄ beatitudinē nō hoīs ſed pecoris deſcri
pſerunt Illi ſimilr̄ a phica ratōne procul
abſcedūt ꝛ ab eadē validiſſime ꝯfutant̄. q̇
diuitias. q̇ potentiā. q̇ gloriā. q̇ ſcientiā. ꝛ
vniuerſalr̄ bonū aliquod tale fortuitum
fragile ꝛ caducū. homini ꝓ beatitudīe ſta
tuerunt. Quippe his om̄ibus ad votum
fluentibus. reperire eſt hmōi hoīem: non
dicam nō beatū. ſed plane nequiſſimū. et
ſupra beluinā ſeueritatē vel feritatē. nocē
di malignitate ꝑuerſum. Deniꝗ̄ hec oīa
fortune bona: etſi decorē ꝛ ornatum quē
dam extrinſecū felicitatis humane. p̄ſtā/
re ꝛ ꝑficere dicant̄ ab Areſtoti. ipſa tamē
ad componendū vez ꝛ extrinſecum hoīs
bonū. nullatenꝰ exigunt̄. Notauit hoc ille
qui ex incendio vrbis fugiens. om̄ia ſua
ſecum ferre dixit ¶ Hec igit̄ in ſumma eſt R
phantium de hoīs beatitudine quedā
partita traditio. In cōtemplatiōe prime
cauſe. in honeſto vel virtute. in bono ſepa
to. In animi voluptate ſeu conſolatōne

Quartū apparens varietas(ſi nō me fal/
lit iudiciū)in vna cōnectit̄ cū conceptio/
ne ſeu dignitate per ſe nota/quam Areſto
tiles lucidius expoſuit/ ꝙ beatitudo ho/
minis ſita eſt in cōiunctōe optime poten
tie humane cū optimo obiecto ſuo. Uir/
tus enim rei cuiuſlibet ⁊ ſua quedā beati
tudo vt penes ſummū quod in ea eſt q̄n/
tificetur neceſſe eſt/ quēadmodū beatitu/
do oculi eſſet eius cōiunctio cum ſumme
pulcro ſibi proportionabiliter oblato At
nota qualis eſt optima potētia humana
niſi ratio.qua ſola/preſtātior eſt homo ce
teris animalibꝫ Obiectū preterea optimū
quale aliud aſſignabit̄ q̄ꝫ ipſe deus glorio
ſus/cuius ratio capax eſt.⁊ quo nihil ma
ius a ratione poteſt intelligi. Quare ma/
nifeſtū eſt/ q̄ꝫ eleuare Areſtotiles beatitu/
dinem hominis eſſē probauit cōtempla/
tionē prime cauſe. Conformiter ad illud
Auguſtini dictum. Uiſio eſt tota merces
fundatū videlicet in verbo xp̄i. Hec eſt vi/
ta eterna vt cognoſcāt te verū deū ⁊c. In/
telligimus vero contemplatiōem nō nu/
dam cogitatōeꝫ de deo ſed cognitiōem cū
amore. Alioqui ſi dilectōem a cognitōne
ſepaueris/non iā ibi contēplatio/ tā dicē
da eſt q̄ꝫ curioſa quedā inueſtigatio/ aut
cogitatio vaga fructu carens atq̄ꝫ ſenſu/q̄
les habuerunt quos inculpat apoſtolus
cognouiſſe deum ⁊ eum nō ſicut deū glo/
rificaſſe/propterea euanuiſſe in cogitatō/
nibus ſuis. Ecce vanitatē cogitationum
ſi glorificatō ſecludatur.⁊ datos fuiſſe in
reprobū ſenſum/ quales multos flemus
noſtris temporibus ¶ Porro locutōnes
ceteroꝝ ph̄oruꝫ/quanq̄ꝫ diuerſo calle ver
borū incederent/in eandem iudicio meo
ſententie finem cōueniunt. Nam bonum
ſeꝑatum quod plato poſuit/cuiꝯ adeptio
ne beati dicimur ⁊ ſumꝯ. nihil aliud a deo
poteſt intelligi qđ adipiſcimur cogitādo
et amando hic in enigmate ⁊ inchoatōne
quadā impfecta. tandē facie ad faciē ple/
nitudine cōſummata. Rurſus ſi ſtoicorū
et achademicorū ⁊ epicuri ꝑnominati po
ſitionē reſoluamꝯ/inueniemꝯ ꝙ nulla vir/
tus eſt/nulla honeſtas ſpecioſior nulla vi
ta plus cōſentanea nature atq̄ꝫ ratiōi. ſed
nec aliqua oꝑatio voluptuoſior eſt. aut ſi
verbū voluptatis nimis molle iudicatur
nulla delectabilior/ q̄ꝫ ſit oꝑatio optime
potentie hoīs coniūgens eam cū opti/
mo obiecto ſuo quod eſt deꝯ/ hoc vero fit
dum ipſum ratio cognoſcit et cognoſcēs
amat/ ⁊ in cognito amatoq̄ꝫ/ tanq̄ꝫ in fi/
ne ſuo ⁊ centro q̇etatur. ¶ Ecce habetis
omnē de beatitudīe philoſophica ꝑſcru/
tatiōem/que ſuꝑ vno cardine voluitur et
vnitur.ad cuiꝯ noticiā.chriſtiana religio.
compēdioſa fidei traditōne ducit.qđ effi
cere philoſophica diſputatio vix lōgo cir
cuitu quaſi palpando ⁊ innitendo valuit
nec ꝑfecte tamen valuit nec ſtabiliter nec
ſincere. Hic ꝑclariſſime dictū eſt ab aplo
ꝙ quia mūdus in dei ſapientia deū nō co
gnouit ſupple cognitōe que ꝑ dilectōem
oꝑatur. Et intellige ꝙ hic apoſtolus ſm
diſcipulū eius dioniſiū/philoſophiā ap
pellat dei ſapientiā immo ⁊ reuelatiōem.
Deus inquit reuelauit eis Placuit ei per
ſtulticiā predicatōis. hoc eſt per compen/
dium credulitatis ſaluos facere credētes.
Non ꝙ philoſophia inutilis aut falſa ſit
quippe que eſt dei ſapiētia ⁊ reuelatio. nō
ꝙ vere religioni aduerſa. nō ꝙ in articulo
quocūq̄ꝫ cōtraria ſicut velle demōſtrare ꝑ
poſitū eſt. ſed quia hoīes bono dono ma/
le et temerarie vſi ſunt ⁊ alia ratōe. vt ad fe
licitatis beatitudinē ſine ratōnatiōe ſine
fluitatōe ipſos etiā ſimplices ⁊ idiotas ve
nire liceret fidei pede fulcitos. Deniq̄ꝫ ne
gloriaret̄ ante deum ſtulta ꝑſumptio om/
nis carnis.

His pro primo fun
damēto poſitꝫ.⁊ viua veritatꝫ calce agglu
tinatis. quadruplici etiā ꝯſideratōe iſtar
quattuor laterū. ſuꝑedificare fas habemꝯ
¶ Prima conſideratō. Quia dei ꝯgnitō
perfecta nequit haberi per ſenſus ſolos.
Alioquin bruta eſſent dei capacia. ſi nr̄e
beatitudinis eſſe volumus participes vt
a ſenſibilibꝫ ad ſpiritualia ꝯuertemur: ne
ceſſe eſt. ¶ Iſtud eſt inter Platonis do/
gmata precipuū. aduertēduꝫ eſſe ſcꝫ a ſen
ſibus faciem noſtre mentis. Omnia niſi
ad ſenſum referre. eſt proprium pecoris/
et certiſſimum veritati inueniende affert
detrimētum Huius ſententie pluries me
minit. Cicero Et Auguſti. ex ea pulcerri
mum illud volumen de vera religione cō
texuit. ¶ Animam itaq̄ꝫ noſtram intelle/
xerunt Philoſophi factam eſſe/velut in
orizonte duorum mundorum. ſpiritua/
lis/ et corporalis. Cuius facies dum ad

corporalia conuertit᷑/fit quodāmodo craſ/
ſior nubilior ⁊ hebetior ad intuendū cele/
ſtia. ⁊ deprimit terrena inhabitatio/ſenſuꝫ
multa cogitantē/inquit vnus ex phis he/
breorū. cui conformis eſt ſermo poete. vi.
Eneidos. Terreneqꝫ hebetāt artus mori/
bundaqꝫ membra. Poeticū etiam inuolu
mentuꝫ de hauſtu lethei fluminis/ad hoc
tendit. ¶ Scḋa conſideratio. Preſuppo/
ſita rationis aggrauatōne ꝑ peccatū/auer
ſio a ſenſibilibꝫ ad ſpūalia cogitanda/fieri
nequit/abſqꝫ luctu ſeu triſticia. Haud ma
gna in hoc loco ratiocinatione opꝰ exiſtit.
vbi quotidiana expientia/plusqꝫ ſatis eſt
hanc eloquit᷑ veritatē. Quippe/mortifica
tio ſenſualitatis/pugna vitioꝝ/virtutum
victoria/fugere voluptates/triſticias eqni
miter ꝑpeti/et ſimilia humane militie ſti/
pendia/nōne luctū ſuū/ſaltem ab initio ſe
cū ferunt: Feruntvtiqꝫ. Attamen ſine iſtis
nunqꝫ ad ſyncerum ⁊ puriſſimū veritatis
prime lumē ſcanderemꝰ. nunqꝫ ſurſum ra
peremur. ⁊ illic rapti ſtaremꝰ. nec reſpōde/
remus veraciter hortanti eccleſie ſurſum
corda/habemus ad dominū. Quādo q̄/
liter obſecro forti cōtritione leuaremꝰ nos
ſuper nos. dum iniquitas ſuper talentum
plūbi ſedens/nos in ima deprimit. inſtar
poete more ſiſiphi. dum cōquerimur cum
ꝓpheta. Quoniā iniquitates mee ſupgreſ/
ſe ſunt caput meū ⁊c. Dū poſtremo multi
tudine noxiorū deſiderioꝝ ⁊ volitantiuꝫ
cogitationū inſtabilitate/ acies noſtre mē
tis vndiqꝫ confundit᷑ impedit᷑ ⁊ turbatur:
Et hanc Areſto. quāqꝫ ſue originis igna/
rus notauit vbi dixit aliquid eſſe in nobis
quod aduerſat᷑ rationi. ꝓpterea tractaturꝰ
de noſtra beatitudine ipſe de luctuoſitate
paſſionū moderāda per virtutes/prius do
cendum eſſe neceſſario indicauit. ¶ Ter/
tia conſideratio. Beatitudo noſtra eſt de
numero delectabiliſſimorū. imo delectabi
liſſima. Hoc ipſum dicere ratio compulit
Areſtotelem primo et. x. Ethicorum. Ha/
bebatur quoqꝫ pro oraculo apud veteres
vt infra latius docetur. In ſanctis propte
rea quorū hodie celebritas agitur experiē
tia multiplex illud certum facit. Quod in
ſuper ſub altiſſimis conſiderationibꝫ ⁊ ſa/
pientum allegationibus/initium ſumme
communis de virtutibus/ manuducit//
¶ Quarta conſideratio. Veram ⁊ plenaꝫ
conſolationem/ſicut nec veram beatitudi
nem/vita humana prius habere non po/
teſt abſqꝫ luctu. Perſpicuum eſt hoc ſequi
ex p̄miſſis. Propterea licet iam non ſoluꝫ
credere ſed etiam intelligere. Quoniā bea
ti qui lugent ⁊c̄. Et hec de prima radice. ex
qua/terminꝰ iſte beatitudo/germinat hāc
veritatis ſegetem/beatos et conſolatos eſ/
ſe lugentes.

E Uge pergamus vltra ad ſecundā
noſtre orationis fabricam. quam
fundabit terminus iſte luctus. At
tamen ne perpendicularem noſtri edificij
regulam conturbet equiuocatōnis irregu
laritas. deſcribendū eſt quid eſt luctus q̄d
conſolatio. Naꝫ inuenietur luctus malus
nihil ad beatitudinem conferens nec affe
rens conſolationē que bona ſit. Hoc ſen/
ſit qui dixit. Triſticia ſeculi/mortem ope/
ratur. Cum prius dixiſſet. Triſticia que
ſm̄ deum eſt penitentiam in ſalutem ſtabi
lem operatur. ſecunda ad Chorinth. vij.
¶ Luctus ⁊ conſolatio ſub vna acceptio
ne generali due paſſiones ſunt ille due cō/
trarie quas aliter nominamus dolorem ⁊
gaudium. que complectuntur in ſuo gene
ris ſinu paſſiones omnes reliquas enume
ratas a pħo ſecundo Ethicorum. ⁊ ſecun/
do rhetorice. et a poeta. vi. Eneidos. et ab
alijs alibi. Conſequuntur autem paſſio/
nes iſte due luctus et conſolatio vel dolor
et gaudium ad duas rationes obiectalis
generalis et extremas. Quarum vna eſt vt
boni conuenientis. et altera mali diſcon/
uenientis. ¶ Deſcribitur hic luctus hoc
modo ſumptus. Luctus eſt vitalis ani/
me motus/ſurgens ex apprehenſione ob/
iecti vt diſconueniens eſt. Cuius effectus
eſt (preſertim ſi ſit in ſenſu) cōſtrictio. qui/
dam horror et fuga et reniſus. Eſt autem
ratio diſconuenientie/diſproportio leſiua
armonie et vnitatis debite. Elucidationē
harum deſcriptionū cum deductione om/
nium paſſionum ad has duas/querat cui
libuerit. ij. Ethi. et rhetorice cum notatis
per commenta. ¶ Deinde quia tripliciter
dicitur bonum pro delectabili. pro vtili. ⁊
pro honeſto. Et ſimiliter malum ex oppo
ſito. pro triſtabili. pro nociuo et pro inho
neſto. Poſſemus conformiter ad has ra/
tiones obiectales boni et mali / multipli/
care ſermonem de luctu et conſolatione p/
ut conſurgunt mediate vel immediate/ ex
apprehenſione boni et honeſti vel mali

ſnboneſti. ⁊ hoc dupliciter. in actu vel ĩ habitu. Hoc quippe modo luctus ⁊ conſolatio ꝓprie ſunt aĩe rationalis ⁊ ad ſenſualitatem nõ niſi ordinate ad rationẽ ſpectant ſicut nec obiectales honeſti ⁊ inhoneſti rationes. ¶ Dicamus igit̃ ꝙ luctus in ꝓpoſito ⁊ put dicit̃ beatitudo nõ quidẽ formaliter ſed q̃ ꝯmunicat beatitudinẽ hic ĩ via vel quia ducit ad eam. habet ſic deſcribi ꝑ habitu. Luctꝰ eſt habitꝰ anime gratioſus/ quo inclinat̃ fugere ⁊ horrere obiectũ/ ſub ratione mali inhoneſti ⁊ diſconuenientis apprehẽſum. Apprehẽditur vero obiectũ vt inhoneſtum tripliciter. aut formaliter ⁊ ſic eſt deformitas. aut ſecũdo cõſecutiue q̃ eſt effectus culpe ⁊ reliquie eius. ſicut reatus pene ⁊ macula ⁊ offenſa. aut tertio occaſionatiue. quia ad culpaʒ inductiuũ eſt. aut vt ab honeſtate diſtractiuuʒ. vt noxie temptationes ⁊ rebelliones ſenſualitatis. Ratio aũt diſcõueniẽtie inhoneſte/ eſt violatio modi ſpeciei ⁊ ordinis. vel nũeri põderis ⁊ menſure. vel vnitatis ſpẽi ⁊ bonitatis in libero arbitrio vt arbitriũ eſt. Violentat̃ inſuꝑ modus ⁊ mẽſura ⁊ vnitas in libero arbitrio. duʒ ipm̃ non inſequit̃ motionẽ dei vt efficiens eſt. Violentat̃ ſpẽs ⁊ numerus. dũ non ꝯformat̃ cauſe ſue exemplari. Violentat̃ aũt pondus ⁊ ordo ⁊ bonitas. dum nõ inſequit̃ motione ſue cauſe finalis. Per oppoſitũ ſumit̃ ratio cõuenientie honeſti. ¶ Par eſt deſcribere conſolationem. Conſolatio ꝑ habitu eſt habitꝰ anime quo inclinat̃ amplecti quodãmodo ⁊ vnire ſibi obiectum ſub ratione boni honeſti ⁊ cõueniẽtis apprehenſum. Et dicitur ſimiliter honeſtuʒ tripliciter. vel formaliter vel cõſecutiue vel efficiẽter ⁊ diſpoſitiue. Has deſcriptiones neq̧ fingimꝰ neq̧ ſola fide ſupponimus. Quoniã ex philoſophica traditõne fundata in his q̃ nos docet experientia poſſunt elici vallariq̧. Ex quibꝫ quid ſit luctus ꝑ actu. quid conſolatio actualis liquidũ eſt. Nam luctus ⁊ cõſolatõ actuales ſunt vitales motus animi in talibꝫ habitibꝫ procedentes.

v Facto et ordinato hoc deſcriptionũ fundamẽto ſuꝑaddamꝰ quaſdã literales conſiderationes. ¶ Prima conſideratio eſt iſta. Luctus qualem deſcripſimus eſt conſolationis inductiuꝰ Ita ꝙ qui lugent eo ipſo conſolant̃. vt verum ſit ad litteram. Triſticia veſtra vertetur in gaudium. Habemus mediũ in omni demonſtratione efficaciſſimum diffinitionem ſcilicet ad hoc oſtendendum. Omnis quippe apprehenſio obiecti vt honeſtum eſt ⁊ cõueniens/ eſt conſolatoria. ſed apprehenſio huius luctus eſt honeſti apprehenſio ⁊ conuenientis. ergo eſt conſolatoria. Maiore preſuppoſita ex diffinitõne. minorem facile eſt deducere ex q̃ pluri mis conditionibꝫ honeſtis luctui attributis. Luctus quippe iuſtus eſt et deo acceptus/ tanq̧ reddens deo quod ſuũ eſt. vel dum punit peccata in ſe et in aliis deo odioſa. vel ab offenſarũ diuinarum reliquiis aut occaſionibꝫ/ liberari deſiderat. ¶ Secunda conſideratio. Non eſt inopinabile ſm eãdem animã ſimul ⁊ ſm idem/ diuerſis tamen reſpectibꝫ lugere ⁊ conſolari inſtar xp̃i. Si eñi concedimus animã ſimul intelligere recte ⁊ reflexe/ et de iudicio ſuo formidoloſo certitudinaliter iudicare/ nõ videtur repugnantia ꝙ de luctu actuali tã q̧ de obiecto/ ſimul habeatur actualis cõſolatio. Nec aliquid apparet obſtare niſi ꝙ motus horum actuũ ſunt ad cõtrarios effectus. vnus ad fugam. alius ad ꝓſecutionem. vnus ad dilatationem cordis. aliꝰ ad conſtrictionem. Sed hoc vltimuʒ de luctu et conſolatione/ in ſenſualibus verũ eſt ita ſe habere. in ſpiritualibus forte non eque. Cuius rei ſatis videntur experientiaʒ dediſſe ſanctorũ plurimi/ quorũ vita cum in luctu cõtinuo eſſet. facies tamen ſerena et iocunda et inter medias lacrimas mira leti hominis ſuauitate ⁊ tranquillitate reſperſa fulgebat vt in Martino. Dat exemplum climacus de puero ſimul flente ⁊ clare ridente. Et venerabilis Richardus tradit in eodem homine ꝯtemplatiuo/ ſimul eſſe raptũ mentis ad diuina exemplo moyſi poſiti intra caliginem in monte/ ⁊ ſimul fieri rebellionẽ in ſenſu more idolatrantiũ in valle. Ad hoc poteſt trahi illud de enea Mens immota manet. lachrime voluuntur inanes. ¶ Vel dicamus. vt omnis calũnie tollat̃ occaſio. ꝙ luctus ⁊ conſolatio eandem animã tanta celeritate alternatim inuicem afficiũt/ quantã diſcernere nõ valemus. Et ꝯſequẽter ponet̃ motus cordis quaſi tremulus ⁊ mixtus ex conſtrictione et dilatatione. forte ſimilis motui cãpane dum tremit. ⁊ corde cithare duʒ reſonat. et

ita mirabilis armonia fit in corde noſtro
ex hac mutua percuſſione luctus ⁊ conſo/
lationis/ qualem armoniam explicare ſi/
cut difficile eſt ita experiri facile. Hũc tre/
morem notabat exhortatio ꝓphetica exul/
tare iubens deo cũ tremore. Exultatio ꝗp
pe ſola dilatãdo facile euaneſceret. ſi luct⁹
reprimens nõ induceret hunc tremorem:
Quo tremore tandẽ exercitata anima/mo
re alaude volitando cantantis/cadit in fe
licem ſpaſmũ.et in illam extaſim rapit᷑ vbi
dicat cũ ſilentio Bonũ eſt hic nos eſſe. Et
illud. In pace in id ipm dormiã ⁊ requie/
ſcam. ¶ Deniqꝫ per dicta/ elucent verita/
tes quas inopinabiles rident carnaliter ſa
pientes. dũ apl's precipit eſſe ſicut triſtes.
ſemp aũt gaudentes. Et ꝓpha. ſm multitu
dinem doloꝝ meoꝝ in corde meo cõſola/
tiones tue letificauerunt animam meam.
x ¶ Tertia conſideratio. Aduerſitates cor/
porales/ ⁊ luctus ſenſuales/ trahũt de ꝑ ac
cidens ad luctum bonũ. Ex ſe eni indiffe/
rentiã habent ad honeſtũ vel inhoneſtum
Ita pſperitates ⁊ vana gaudia. ex oppoſi/
to vehementer impediũt. ꝓpterea fortuna
moderate aduerſa ſecurior eſt regulariter ⁊
optabilior/ ꝙ̃ multũ proſpera. ¶ Hec qui
dem deduxit certa ratione Boetius. Et ſa
pientis vox affirmat dicentis Melius eſt
ire ad domũ luctus ꝙ̃ ad domũ conuiuij:
In illa eni finis cunctoꝝ admonet᷑ homi
num vt viuens cogitet quid futurũ ſit. Et
rurſum. Riſum putaui errorem ⁊ gaudio
dixi quid fruſtra decipis? ¶ Qđ ſi omnia
que cõſideratione noſtrã informãt de lau/
de tribulationis/ ⁊ proſperitatis deceptio
ne inducere voluero/non dico partem ſer/
monis nec ſermones integros/imo nec li/
bros multos ad hoc ſuffecturos eſſe ſcio:
Legatur Chriſ. in ſuo de ↄpũctione cor/
dis. Gregorius in moralib᷒. Guilhelmus
pariſienſ. in ſuo de virtutibus de laude tri
bulationis ⁊ paupꝑtatis. Et cõpilatio illa
commũis de virtutib᷒ et vicijs prorſus et
optima. Bonauentura in ſtimulo cõſcien
tie et alij plures. Et in hac cõſideratione
ſtabiliri poſſent omnes beatitudines euã
gelij hodierni. preſertiꝫ prima ⁊ noſtra hec
tercia et vltima. Emerſit ↄſiliũ Platonis
et ſimiliũ vt aſſidua eſſꝫ mortis meditatio.
¶ Quarta conſideratio Etſi in beatis nõ
erit amplius luctus neqꝫ clamor. ſed nec
vllus dolor. tamẽ pro hac valle miſerie ille
regulariter qui beatior eſt/ eſt luctu bono
plenior. Conſideratio iſta ab Auguſtino
ponitur in ſuo de ciuitate dei. Et adeo ſve/
ra eſt: ꝙ nullus vnqꝫ tantum luxit quantũ
chriſtus caput noſtrum et benedictus in
ſecula. Nõ quidem pro ſuorum ſed ꝓ no/
ſtrorum apprehenſione peccatorum. etiaꝫ
ab inſtanti ſue conceptionis glorioſe vt ꝗ
dam tradunt. Ita luxit Maria. Ita pau/
lus. Ita petrus ⁊ ceteri innumeri/ poſt ple
nam et certam ſuorum peccatorum remiſ/
ſionem. Itaqꝫ iſta tria ſe hic per commu/
nicationem quandam amplectuntur. bea
titudo. luctus. conſolatio. Et ex oppoſito
ad conſiderationem noſtram inferre licet
illos eſſe hominum miſerrimos et a beati
tudine remotiſſimos pro hac vita/ qui vel
ex elatione vel ex vana cõſolatione vel pec
catorum nimia obduratione/ lugere fugi/
unt. horrent. deſpiciunt. Igitur beati qui
lugent quoniam ipi conſolabuntur. Hec
tandem ſumpta ſint ex ſcđa radice/ in hoc
termino luctus adherente.

Pro tertia et poſtrema edificij no/ y
ſtri ſtructura conſũmanda in hoc
termino conſolatio/ repetere non
pigeat quid eſt conſolatio. Conſolatio eſt
habitus anime quo inclinatur amplecti
quodammodo et vnire ſibi obiectum. ſub
ratione boni honeſti et conuenientis ap/
prehenſum. Conſolatio autem actualis/
eſt vitalis et mulcebris motus anime / ex
tali habitu et inclinatõne conſurgens. Ec
ce ꝙ duo concurrunt ad integritatem bo/
ne conſolatõnis. apprehenſio potentie co
gnitiue. et ratio obiectalis honeſti et con/
uenientis. ¶ Et quoniam potẽtia que ap
prehendit ſi ſit indiſpoſita et ab armonia
debite proportionis diſcraſiata / faciliter
decipitur in iudicio. aut quandoqꝫ nihil
ſentit. oportet omnino noſtram cogniti/
uam ratõnalem bene diſpoſitam eſſe/ ſi be
ne per eam querimus apprehendere/ et in
obiecto conuenientis honeſtatis conſola
ri. Exemplum a ſenſualitate ſumamus.
Da febricitãti vinũ/ illud amaricabit lin/
guam eius. Oſtende lippo lumen gratiſſi
mum/ ille cõturbabitur. Exulceratum pal
pa leniter. tamen non delectationẽ ſed do/
lorem acerrimũ inferes. Odores ſuauiſſi/
mos nõ ſentit reumaticus. Surdaſtris nõ
eſt delectamẽto vox canora/ dulciſqꝫ ſym/
phonia Nõ ſecus eſtimandũ eſt de ſenſib᷒

animę interioꝛibꝫ. Quid me reſpicis quid admiraris ſi ratōni ſuos quinque ſenſus eē dixi. Nōne eſt in ea viſus ſpiritualis quo cernitur pulcritudo decoꝛ et candoꝛ lucis illius eterne cuius lumen ſignatum eſt ſuper nos. Quo viſu videre nonne ſe dicit apl's. Nunc ꝑ ſpeculum ⁊ in enigmate. tūc autem facie ad faciē. Eſt auditus ſpūalis quo ꝑcipitur ſumma armonia veritatis. De qua ꝓpheta ait. Audiā quid loquatur in me dn̄s. Eſt preterea guſtus ad quē inuitabat idem ꝓpheta. Guſtate ⁊ videte ⁊c. Eſt inſuper tactus ſpūalis. alioquin non dixiſſet ſpōſa ſponſo in canticis Leua eiꝰ ſub capite meo ⁊ dextera eius amplexabitur me ⁊ oſculetur me oſculo oꝛis ſui. Denique olfactū eſſe in ratione ꝓbat vox eiuſdem ſponſe ad ſponſū. Trahe me poſt te. curremus in odoꝛem vnguentoꝝ tuoꝛum.

¶ Nos vero cogitationes et motiones et ſenſatōnes huiꝰ quintuplicis ſenſus/ radicate in vno libero arbitrio hominis/ ſoliti ſumus appellare nōie viſionis. vt vide q̄d ſonet. quid ledit. Et ſm̄ hoc ꝓprie ⁊ integre dicit Auguſtinus ꝙ viſio eſt tota merces. Nam amoꝛē ⁊ dilectionē cum delectatōe. hoc modo viſio in ſe claudit. ⁊ hoc modo qui plura diligit plus cognoſcit. Hoc mō cōtemplatio ad felicitatē ſufficit integrandam. ¶ Proinde ſenſibus iſtis quinque reformatis ⁊ ſanatis per luctum (Nam luctꝰ eſt potiſſimū ad hmōi purgationē ⁊ ſanationem inſtrumentū) quis non agnoſcat ꝙ vehemens delectatio cōſequatur ex cōiunctōne cuiuſlibet hmōi ſenſuū cum ſuo obiecto cōuenientiſſimo. Et quod eſt obiectum illud: vtique deus omne bonū ſicut dominus Moyſi repꝛomiſit. Oſtendam tibi omne bonū. Ipſe nimirū eſt viſui ſūma pulcritudo. auditui ſumma armonia. olfactui odoꝛ ſuauiſſimus. guſtui panis ſapidiſſimus tactui ſumme ſuauis intimꝰ et coniūctus. Vide ꝙ cōiunctus. Naꝫ qui adheret deo vnꝰ ſpūs eſt cū eo. ¶ Hec omnia Aug. Greg. Hugo et ceteri theologiſantes/ nobis valde impares/ paſſim cantant et nos circa pugnas verboꝝ/ circa fantaſiarum fumos plus obnubilantes ꝙ illuminantes. plus fumantes ꝙ flāmantes: languemus. artamur areſcimus atque vaneſcimus. vt ob tales foꝛte dixerit climacus/ theologiam non conuenire niſi lugentibꝫ ¶ Et penſate precoꝛ. precoꝛ aduertite. ſi ſenſus naturales ⁊ imperfecti/ tāta nos oblectatione trahant ⁊ rapiant etiam vſque ad furiam ex appꝛehenſione obiectoꝝ. plane imperfectoꝝ ⁊ plurimū amaritudinis habentiū: quis exiſtimare ſufficiet quāta eſt illa delectatio. quantus toꝛrens voluptatis ſobꝛie ⁊ ſincere. dum perfectiſſima potentia/ obiecto ſuo perfectiſſimo/ ſub hac ratione quintuplici ſimul appꝛehenſione coniungitur ⁊ vnitur: Hoc ſenſit intime qui tam alte clamauit. Quā magna multitudo dulcedinis tue domine: quam abſcōdiſti timentibꝫ te. ¶ Vellem nobis tempꝰ ſufficere ad confirmandā hanc veritatem exemplis illuſtriſſimis ſanctoꝛum illoꝛuꝫ quoꝛum memoꝛiam recolit eccleſia. Nam per adaptationē quādam liceret hos quinque ſenſus ad quintuplicem ſtatum beatoꝝ traducere. Olfactū ad patriarchas ⁊ ꝓphetas. Viſuꝫ ad apoſtolos ⁊ diſcipulos. Auditum ad martyres. Guſtum ad confeſſoꝛes. Tactū ſpiritualiter ad virgines ⁊ continentes. ¶ Oſtenderemus quēadmoduꝫ luctus purgauit ⁊ ſanauit hos ſenſus in ſcīs ſeptima beatitudine mediante. Et ex deſcriptione boni luctus illud palam elicit̄. Luctus ſanauit olfactū a fluido reumate affluentiū bonoꝛū terrenoꝛū per paupꝛtatē ſpiritus in patriarchis ⁊ ꝓphetis. etiam inter medias diuitias. Luctus purgauit viſum ab inflatione ſupꝛbie tumide ⁊ ab acri moꝛſu vindicte fellee atque pungitiue. ꝑ mititatem in apoſtolis. Luctus purgauit auditum in martyribꝫ ab impletione tremula terrenarū ſolicitudinū ⁊ a ꝓprij cōmodi viſcoſitate ꝑ eſuriē iuſticie ⁊ miſcdīe impēſionem. Luctus purgauit ⁊ ſanauit guſtū. in ꝯfeſſoꝛibꝫ/ a febꝛili ⁊ ſoꝛdido humoꝛe fedoꝛū deſiderioꝝ ꝑ mundiciā coꝛdis. Luctus denique purgauit ⁊ ſanauit tactū ſpūalem in virginibꝫ ⁊ continentibꝫ ab inquietiſſima pꝛurigine fede carnalitatis ꝑ pacē ſpiritus. ¶ Poꝛro neque lingua dicere neque mens ꝑcipere poteſt/ quāta ad hāc ſanitatem ⁊ refoꝛmatōeꝫ a luctu factā/ ſubſecuta ſit ꝯſolatio. Ex magnitudine ſuoꝝ effectuum eiꝰ plenitudo ꝯcludat̄. Hec nempe cōſolatio ſuo odoꝛe traxit abꝛaā de terra ⁊ cognatione ſua. ⁊ imolationē ꝓprij vnigeniti nihili pēdere cōpulit. Sic de ceteris patriarchis ⁊ ꝓphetis ſuo mō. Hec ꝯſolatio ſua pulcritudīe ducebat apl'os gaudētes a cōſpectu ꝯſilij ⁊c. Per ipſiꝰ dulcē armoniam

lapides ſtephano. ignis laurentio. Agate
carcer. cabones igniti Tyburtio. Vincē/
tio ſartagines dulceſcebant. Quid amplius
Per hanc vtiq ꝯſolatõez ſapidiſſimã va/
ſta ſolitudo heremi. fames. ſitis. nuditas.
et omnia que horrida et aſpa humana mo
ralitas refugit. ea a beatis cõfeſſoribus vl/
tro ſuſcepta ſunt. Deniq tenelle puellule/
hac conſolatõne diuini amplexus confor
tate/ extinxerunt impetum ignis concupi
ſcētie infernalis. eis placuit celibatus. nu/
ptie deſpecte ſunt. mors omniũ terribilior
abſq vllo terrore ſuſcepta eſt.

ꝛ **Bene ergo habet**
hic tertiũ fundamentum in hoc termino
cõſolatio. validum eſt ſicut precedentia. et
ſuſtinere ſine collapſu ſtructurã q̄drifarie
conſiderationis poteſt. ¶ Prima conſide
ratio. Lugentes non ſolũ non contriſtat
quicq̄d eis acciderit vt de iuſto ſapiens lo
quitur: ſed etiã ipſos letificat et conſolatur.
Ratio in promptu eſt. qm̄ apprehendunt
quicq̄d euenit eis/ tanq̄ miſſum eis a pa/
tre miſericordiarũ. et a ſapiētia diuine pro
uidentie. que attingit a fine vſq ad finem
fortiter et diſponit omnia ſuauiter. tanq̄
etiam cooperans in bonũ ſuũ ſm apoſto/
licam ſententiam. Sit illud mors. ſit tri/
bulatio. ſit anguſtia. ſit letum. ſit triſte. eo/
dem per omnia vultu. eodem luctu. eadẽ
conſolatione pugnant per arma iuſticie a
dextris et a ſiniſtris. ¶ Miratur hic aliquis
de ſãctis noſtris. Miretur quõ epicurus vo
luptatis aſſertor dixit (teſte Seneca) Io/
cundũ eſſe virtuoſo/ torreri in tanto phala
ridis. Et dum moriens vermibus ſcateret.
hãc vocē emiſit. feliciſſimũ hũc diẽ et bea
tiſſimũ ago. Nõne ꝓterea hoc vidit oculatiſ
ſimus phorum Ariſto. dicēs i virtuoſo oĩa
cõſonare ratõni. ¶ Igitur erãt fideles iſti
phi opponet aliquis aut abſq fide intelli
gi poſſunt q̄ creduntur: Vbi eſt ergo illud/
niſi credideritis. nõ intelligetis: Ego aũt
quales iſti fuerint phi nõ diſputo. Scio
tamen nec mentitũ fuiſſe phm. nec intelle/
ctũ taliũ mercatũ haberi poſſe/ abſq ꝓuia
fidei ſaltẽ informis colluſtratione. Et for
te veritas ſeſe ꝑ ora infideliũ ſicut olim ꝑ aſi
nã Balaam ⁊ ꝑ caipham reuelauit. Pro/
pterea ipſos intellexiſſe plene q̄ dicebãt nõ
aſſero. ſʒ ita tamẽ ſētiẽdũ eſſe cõſtãter affir
mo. Sʒ dicũt nos dicere ita/ vel ad fauorẽ
fidei vel religionis adulationẽ. vel noſtre
ꝓfeſſionis laudem. quaſi vicẽ officiũ nrm
mentiri ſit. ¶ Barriant qõ voluerint/ ꝑfe/
cto. ⁊ ſi ceſſaret nũc oĩs obligatio ad fidẽ
⁊ religionẽ/ certa tñ ⁊ cõperta ratio in hac
me viritate teneret. beatos ⁊ cõſolatos eſſe
lugentes in multis quoq veritatibus fidei
non minus extraneis. ¶ Subinde mira/
culum hoc conſolationis in aduerſitatibus
fit ex grã dei ſpecialiter. ⁊ ex forti actuatõe
rationis in recogitatione diuine prouidē/
tie paterne omnipotentiſſime et ſapientiſ/
ſime ⁊ optime. Que actuatio fortis/ vel tra
hit ad ſe vel impedit actus inferiorum po
tentiarum. aut ſaltem ne ſuum actum im/
pediant diminuit et remittit. Fundatur hoc
in illa regula phie. Maiores motus/ im/
pediũt minores. Quod aũt in chriſti paſ/
ſione non ita contigerit. miraculoſe diſpē
ſationis fuiſſe dubium non eſt. ¶ Hic in
gerit ſe corollarium de te beata virgine q̄
regina celorum vocari digna es. quia duʒ
tuam pertranſiuit animam gladius paſſi/
onis filij tui. anima tua nihilominus con
ſolatõe plena fuit. Deniq ex his elucet q̄
pacto in ſapientẽ neq iniuria cadit. neq
leſio. ¶ Secunda conſideratio. Epicu/
rus collocans hominis felicitatẽ in volu
ptate animi ſi cõſequēter locutus ē poſuit
eam ſilr in luctu pro ſtatu preſenti. Itaq
dici nequit: q felicitas noſtra ſit in volu/
ptate/ niſi comitante. Non enim ipſa eſt fi
nis vltimus. ſed ſolus deus per dilectõnẽ
et cognitõnem apprehenſus. Comitatur
autem pari modo de neceſſitate felicitatẽ
iſtam/ luctus conſurgens ex apprehenſio/
ne malorum vt ĩhoneſta ſunt vel hone/
ſtatis impeditiua. Dicere enim q cum vi
cijs et erroribus/ poſſit haberi vera volu/
ptas ⁊ pax animi. eſt ponere incompaſſibi
lia. Dominus erat qui dixit. Non eſt pax
impijs. qm̄ natura/ ꝑ os ſyndereſis/ iugiter
vitijs obmurmurat. ⁊ ꝑ intelligentiã erro
ribus. quemadmodum lapis extra locũ poſi
tus. inquietus quodãmodo eſt. cuius ſig
nũ accipimus/ qõ premit obſtãtia. Hinc
collaudandus eſt eraclitus quẽ referunt
Iuuenal et Seneca/ cõtinue fleuiſſe. col
laudãdus ſi flebat eo fine ⁊ circũſtãtijs/ q̄/
bus oportebat. ¶ Tertia cõſideratio. Lu
gentes qui habitant in ſepulcris qui mo/
riũtur tota die ſicut oues occiſiõis q̄ exſperãt
in ſeipſis. q̄ renuũt ꝯſolari vt ꝯſolentur. q̄ de

ſcendunt in infernũ viuentes. hoc eſt cõſi/
derando illũ ſibi pcauent. ſuſcipiũt etiam
in hac vita maiorẽ conſolationẽ ꝗ̃ qui cõ
ſolationibꝫ carnalibꝫ et indignis/ ſe totos
precipites dant. Quoniã ibi mox delecta
tio effluit. ꝛ ſtimuli graues et hami incluſi
fixi manent/ infelicem animã corrodẽtes.
adeo ꝙ longe maioris vite ſunt boni plu/
rimꝗ̃. cuꝫ ſit in eis ſecura ꝛ leta mens quaſi
iuge cõuiuiũ. animus vero gaudens etatẽ
floridã facit. ¶ Quarta conſideratio. Ho
mines corrupti ſenſus ſpiritualis ꝑ ſapiẽ
tiam terrenaꝫ animalẽ et diabolicam/ non
plus audiendi ſunt. non plus conſulendi
aut credendi ſi contra ea que diximus de
luctu ꝛ beatitudine ꝛ conſolatione latraue
rint/ ꝗ̃ ſi porcus laudaret voluptatem cul
patis mundicijs. Aut quomõ febricitans
vel mulier pregnans vel aliter leſus/ audi
retur/ ſi contra ſenſationes coꝝ hominum
qui ſani ſunt/ diſceptarent. Utrobiꝗ̃ eni
par eſt ratio deceptionis non credẽdo. cor
ruptio ſcꝫ iudicij/ ex corruptione potentie
apprehẽdentis iudicantis. ¶ Propterea
de conſolatõne ꝛ beatitudine noſtra/ plus
aliquãdo credenduꝫ eſt ſimplicibꝫ idiotis
tanꝗ̃ plus in hoc vere ſapientibꝫ. ꝛ per ex/
perientiã intimã philoſophantibꝫ. et qui
pro conſuetudine ꝛ luctu et gratia/ puros
habent ſenſus interiores/ ꝗ̃ alijs quãtũli/
bet eruditis cũ ſuis corruptiuis ꝛ fedis de
ſiderijs/ obnubilantibꝫ ꝛ amaricare deſipe
ꝗ̃ facientibꝫ/ omnẽ ſenſum ratõnis. cuius
corruptionis/ manifeſtũ ſignũ eſt ꝙ dole
re nequeũt de peccatis. Quid dico neque/
unt. Letanť etiam cũ malefecerint. exultãt
in rebus peſſimis. Adeo ſenſus eoꝝ a ſan
ctitate ꝛ a vita bona lõge abeſt. adeo pror/
ſus obtorpuit. Et quoniã tanta occurrit
nobis hodie teſtiũ turba ſanctoꝝ ſanctaꝝ
ꝗ̃ omniũ/ nobis teſtificantiũ cũ xp̃o/ bea/
tos eſſe qui lugent qm̃ conſolabunť. profe
cto nõ minus eis in hoc quã ph̃is in alijs
ſuis inueſtigationibꝫ credere equũ ẽ. Utri
ꝗ̃ eni par eſt ratiocinationis fulcimentuꝫ
in experientia ſitũ. vt palam tradit diony/
ſius. viij. c. de diuinis nominibꝫ. Et domi
nus Antiſiodorẽſis in ca. de dono ſapiẽ
tie. Liceat igitur non ſola credulitate/ ſed
etiam cum intelligentia / fideliter aſſerere
thema propoſitũ. Beati qui lugent quoni
A am ipſi conſolabũtur. ¶ Stabilita veri/
tate fidei noſtre ſuper hoc triplici funda/
mento trium terminoꝝ ſumpti thematis:
beatitudo. luctus. cõſolatio. ꝛ fide ad intel
lectionẽ ſicut arbitror deducta. nõ ad me/
riti euacuationẽ (ſemꝑ eni prime veritati
nõ rationi fides innitiť) ſed ad eius cõtra
reprobos irriſores ꝑconiũ: tota in ꝯmoni
tione tranſeat ꝛ finiatur oratio. ¶ Lugen
tes ꝛ penitẽtes audite cum gaudio premi/
um veſtrũ/ ne vos abſorbeat triſticie exer/
citium. Audite beatos eſſe qui lugent qm̃
cõſolabunť Beatus vero luctus/ ad cuius
menſam in ſecreto mentis cenaculo duo/
decim fructus ſp̃us miniſtranť enumerati
ab ap̃lo ad Gal. v. Charitas. gaudiũ. pax.
patientia. benignitas. bonitas. lõganimi/
tas. manſuetudo. fides. mundicia. ꝯtinen/
tia. caſtitas. ¶ Salubris luctus qui egy/
ptiacã vitioꝝ turbã/ funditus mergit. qui
capita draconũ hoc eſt initia malarũ ſug/
geſtionũ/ cõtribulat in aquis ſuis. qui ſuꝑ
aquas babylonis ſedens et flens/ allidit
paruulis eius ad petrã. qui ſordes carna/
litatis abluẽs/ obliuionẽ etiam inducit lu
[illegible]ie magne. cuiꝰ cõſolationi nõ miſcetur
alienus. cui cedit luctus infelix mundane
aduerſitatis tanꝗ̃ ſi clauus clauo retũdiť.
¶ Et o deus equiſſime ſi tam obſtinate re
fugiũt homines luctũ/ querẽtes ꝯſolatio/
nem. quo pacto nõ intelligũt qm̃ ideo ſal/
tem lugere deberent vt cõſolarenť. Expiã/
tur licet quãta eſt in luctu bona iocũditas
ꝗ̃uis cortex amarus videať. Aut ſi nõduꝫ
iſtud expti ſunt/ vel expiri nolunt. credant
exptis. credant demõſtrationibꝫ ph̃icis. fi
dem habeãt his hoĩbꝫ qui ſicut ſoli vtrãꝗ̃
cõſolationẽ expti ſunt carnalẽ primitꝰ. po
ſtea ſp̃ualẽ. Ita ſoli de vtraꝗ̃ certiſſimũ ex
mutua collatõe ferre pñt iudiciuꝫ. queãd/
modũ fuit Augꝰ ꝛ alioꝝ plurimi. quibus
guſtato ſp̃u/ continuo deſipuit oĩs caro. ꝛ
horrori etiã fuit. Et audi ex me. parum eni
eſſet auctoritatis in expientia mea ſꝫ expto
crede. Dic tu nobis bernarde Quid ꝺ hac
cõſolatõe iudicas: Qui ſemel in ꝯtempla
tione diuinã dulcedinẽ deguſtauit. neſcio
an ipaꝫ gehennã ad tp̃us horribiliꝰ expiri
penaliꝰ ve ducat/ ꝗ̃ pꝰ ſp̃ualis ſtudij huiꝰ
deguſtatõeꝫ aut ſuauitatẽ/ exire denuo ad
moleſtias carnis ꝛ ad carnaliũ ſenſuũ tu/
multus. Hoc expertiſſimꝰ taliũ ꝛ teſtis vera
ciſſimꝰ dixit cui diſcredere nefas ẽ. ¶ Sed B
his auditis ſuſpirat ꝓtinꝰ aĩa ad ꝯſolatio/
nem hãc habendã. vt igiť lugeat neceſſe ẽ:

Sed lugere volo inꝗes nec valeo. ꝗſi vi/
delicet nulla et nō penitus vberrima eſſet
fletus materia ⁊ eo maioꝛ quo minus flet.
Nihilominꝰ accipe conſilium tu hodie ad
aliquē ſanctoꝝ cōuertere. vt tibi grām hāc
luctus ſua impetret oꝛatio. ꝑcutiat deus ſi
licem coꝛdis tui/ virga diſcipline/ vt inde
profluāt aque ſuauiſſime ⁊ largiſſime. ſic
eni a beata illa/ que fletu diluit peccata ma
ria magdalena. quidā luctus gratiaꝫ obti/
nuit ſcḋm narrationē Guilhelmi pariſieñ. i
rhetoꝛica ſua diuina. ꝙ in hac materia/ ſi/
cut ⁊ alie meditatōes ſanctoꝝ/ plurimū eſt
idonea ꝓ ꝯcuſſione mentis ad luctū. ¶ Ec
ce ꝯſtituamꝰ ante ꝯſideratōnis noſtre ocu
los nō in tranſitu ſed in ꝓfundo fixoq; in/
tuitu/ ad quid geniti ſumꝰ. quid ⁊ vbi fu/
turi ſumꝰ ignoꝛamꝰ. Quid ſi abeſſe ꝯtige/
rit ꝓpter momētaneā delectatiūculā ab et/
no ꝯſoꝛtio beatoꝝ. quāta eſſet illa cōfuſio
deus miſericoꝛdie. quāta deſolatō. Ite ma
ledicti in ignē eternū Si fletur lachꝛimis
amiſſa pecunia veris. ſi moꝛs amici/ pene
nos exanimat. ſi qualecunq; infoꝛtunium
nos tpale cōturbat. Hec oīa ad aīe noſtre
moꝛtē quātula ſunt. Quale poꝛtētū eſt ge
ſtare ſecuꝫ funus aīe ꝓprie: nec iam geſtare
ſed trahere ad ſepulturā infernalē. ⁊ inſtar
frenetici inter ꝓpꝛia mala ridere ⁊ iocari. ex
emploq; vituli qui ducit̄ ad moꝛtē petulco
vanitatis pede ſaltare. Nōne p̄terea gaudi
um p̄ſens ſicut punctꝰ eſt/ a quo linea miſe
rie trahit̄ in infinitū. Et qui ducūt in bo/
nis dies ſuos in pūcto ad inferna deſcen/
dunt. Luctus bonus/ ecōtra lineaꝫ deſcri/
bit gaudioꝝ ⁊ conſolationis ſine termino
duraturā. qm̄ breue hic ⁊ momētaneū tri/
bulationis in nobis ſupꝛa modū immen
ſum gloꝛie pondus operat̄ in nobis. ꝑ gra
tiam ⁊ in futuro ꝑ gloꝛiā p̄ſtante eo qui eſt
benedictus in ſecula ſeculoꝝ Amen.

Alius ſermo factꝰ in die omnium ſanctoꝝ per eundem can/ cellarium.

e

Exultate qm̄ merces veſtra co
pioſa eſt in celis Mat. ꝗnto
et ſententialiter Luc. vi. Do/
ctiſſimi ⁊ ſapientes viri. veni
te exultemus dn̄o. quoniam
hoc habet hominū cōmunis natura. vt ō
patria ſua/ neſcio qua dulcedine/ cunctos
loqui pariter audireq; delectet. Non dege
neremꝰ igit̄ ab hoc pio naturaliq; deſide/
rio dū de illa mercede celoꝝ que vere p̄ria
nr̄a eſt. patria finalis ⁊ eterna/ ſermonē fa/
cere inſtituimus. Nemo claudat aures. vel
aliꝭ tumultuoſus exiſtat. obmuteſcat gar
rulitas ſūmurmurās. puerilis ſibilatio ꝗ/
libet cōticeſcat. quinetiā ſecluſis ad tp̄s re
iectiſq; omnibꝫ ad aīe hoſtiuꝫ pulſantibꝫ/
audiamꝰ et exultemꝰ. qm̄ merces veſtra co
pioſa eſt in celis. Vō vt agere ⁊ loꝗ digne
poſſimꝰ/ diſpēſatricē mercedis illiꝰ exoꝛan
tes ſalutemꝰ ꝑ illud angelicuꝫ. Aue maria
⁊c. ¶ Exultate qm̄ merces veſtra copioſa
eſt in celis. Si apud incredulos ac vere re
ligionis expꝛtes habendꝰ mihi ſermo eſſet/
eniti primū opoꝛteret argumētis ſtabilire
mercedē iuſtis. ⁊ repꝛobis ſuppliciuꝫ poſt
hanc vitā nō deeſſe. Quiſquis eni hoc vel
negat vel in dubiuꝫ reuocat/ cetera que de
virtutibꝫ ac pietate diſſerueris/ facile ꝯtē/
nit. Atuero/ melius nūc mecū ꝯpꝛehēdio/
ſiuſq; agit̄ qui oꝛationē facturꝰ ſum/ viris
xp̄iana fide ac pietate diligēter imbutis. ꝗ
bus certe ꝑſuaſum eſſe debet ⁊ fixa creduli
tate ſtabilitum: quoniaꝫ qui bona egerūt/
ibunt in vitam eternam. qui vero mala/ in
ignem eternū: Nec incredula mente ſuſci/
piunt vocē nr̄i thematis. Exultate quoni
am merces vr̄a ⁊c. Nam ſi deꝰ ⁊ remunera
toꝛ eſt in ſe credentiū quēadmodū publica
nedū theologoꝝ veritetiaꝫ ꝓhantiū ⁊ vni/
uerſaliter omniū ratione vtentium vox ac
clamat. alia poſt hāc vitā iuſtis merces ne
ceſſario ſperāda eſt. Neq; eni diuinitatis
iuſticie pietatiſq; cultoꝛibꝫ/ ſua merces in
hac vita dat̄ que creberrimis exercet̄ erum
nis. qꝛ omnes ꝗ pie volūt viuere in xp̄o ꝑ
ſecutionem patiunt̄. Nec deſunt exempla.
Verte oculos ad quēlibet ſanctoꝝ omniū
quoꝛum hodie celebꝛitas memoꝛat̄. Etſi
moꝛtalē p̄ſentis vite ſue curſuꝫ diſcuſſeris
quid oꝛo te niſi durū penale acerbū ⁊ quo
tidiane moꝛtificationi ſimillimū reperies
Propter te inꝗt ꝓpheta moꝛtificamur to/
ta die. et apl's. Scitis hec. R. p. ac fratres
in xp̄o p̄cipuiꝫ idoneis teſtibꝫ ſapiēter cre
didiſtis. Teſtibꝫ inquā qui nec fallere vel/
lent. quippe ꝓ ſua aſſertione nihil in mun
do hoc niſi toꝛmenta moꝛtem flagellaq; re
poꝛtantes. Qui nec preterea falli poſſunt
qui inſpirāte deo locuti ſunt. ij. Petri pri/
mo. ¶ Vō ſiquis i hoc cetu venerādo ita